

**Uchwała Nr nr LI/409/2013
Rady Gminy Świdnica
z dnia 21 listopada 2013 r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz.594 z późn.zm), oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz.182 z późn.zm.) uchwała się co następuje:

§1. Przyjmuje się Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020 stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świdnica.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2014 r.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Gminy Świdnica
Regina Adamska
Regina Adamska

Uzasadnienie
do Uchwały Nr .L.1.409.2013.....
Rady Gminy Świdnica
z dnia 21 listopada 2013.....

w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zadaniem własnym gminy i wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej. Dokument ten ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy zjawisk występujących w środowisku, które oceniane są negatywnie. Strategię charakteryzują w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokajania potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica obejmuje i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów lokalnych pomocy społecznej. Podjęcie uchwały jest zatem celowe i zasadne.

Sporządziła

K. Gierat

Radca Prawny
RADCA PRAWNY
.....
Jarosław Wasyliszyn
WI-346

Kierownik
KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy.....
Społecznej w Świdnicy
Ewa Burdek

Załącznik nr 1
do uchwały nr LI/409/2013
Rady Gminy Świdnica
z dnia 21 listopada 2013 r.

STRATEGIA INTEGRACJI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ŚWIDNICA
NA LATA 2014-2020

Świdnica, październik 2013

Spis treści:

WPROWADZENIE.....	3
I. CZĘŚĆ WSTĘPNA	4
1. Uwarunkowania społeczno-prawne.....	4
2. Korelacja strategii z innymi dokumentami krajowymi oraz regionalnymi	5
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	7
1 Charakterystyka Gminy.....	7
1.1. Informacje ogólne.....	7
1.2. Demografia	9
1.3. Przemysł.....	11
1.4. Edukacja.....	12
2 Kluczowe obszary problemowe	13
- bezrobocie	
- niepełnosprawność	
- bezdomność	
- przemoc	
- uzależnienia	
- osoby starsze i niezdolne do samodzielnej egzystencji	
- zaburzenia psychiczne	
- sytuacja rodzin z perspektywy GOPS w Świdnicy	
3 Analiza badań ankietowych.....	28
3.1. Charakterystyka grupy respondenta.....	28
3.2. Analiza obszarów problemowych.....	29
4 Analiza SWOT.....	35
5 Podsumowanie części diagnostycznej.....	38
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	38
1 Misja	39
2 Cel strategiczny.....	39
3 Cele szczegółowe-operacyjne.....	40
4 Preliminarz.....	51
5 Harmonogram	52
6 Monitoring , ewaluacja.....	53
UWAGI KOŃCOWE.....	53

WPROWADZENIE

U podstaw idei tworzenia strategii rozwiązywania problemów społecznych leży dążenie do zintegrowanego planowania w obszarze polityki społecznej. Oznacza to sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez planowe sterowanie procesem rozwoju i integracji. Strategia oparta na starannej diagnozie oraz tworzona przy uwzględnieniu ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości może stanowić przydatne narzędzie w realizacji różnorodnych celów społecznych. Jej podstawowym założeniem jest dochodzenie do porozumienia społecznego w zmiennych uwarunkowaniach społecznych, konfliktach interesów czy też wobec zróżnicowanych dążeń różnych grup społecznych. Narzuca to konieczność przyjęcia negocjacyjnej formuły zarządzania polityką społeczną.

Strategia powinna zatem uwzględniać zasady elastyczności, dynamiki i otwartości. Cele wyznaczone w dokumencie stanowią muszą wyraz dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń. Zaplanowane działania powinny przyczynić się w szczególności do wykorzystania wszelkich szans i możliwości tkwiących w potencjale ludzkim i zasobach materialnych.

Dokument poniższy obejmuje ogół działań publicznych skierowanych na rozwiązywanie kwestii społecznych dla poprawy warunków życia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup i osób marginalizowanych i wykluczonych społecznie. Uwzględnia ponadto fakt, iż w wyniku przeobrażeń ekonomiczno-społecznych w Polsce polityka społeczna ulega przekształceniu od modelu opiekuńczego do modelu wzmacniającego indywidualną aktywność jednostki, jej odpowiedzialność i samodzielne dążenie do poprawy sytuacji swojej i swojej rodziny.

Strategia umożliwia planową realizację działań zarówno w najbliższej jak i dalszej perspektywie czasowej. Podlegać będzie zatem ciągłemu procesowi zmian wobec zmieniających się warunków społeczno- prawnych. Pojawiać się będą nowe istotne cele a część być może straci swoją aktualność. Nadal jednak dokument ten będzie narzędziem wskazującym kierunek działań, dążeń społeczności lokalnych oraz współdziałających w tym procesie instytucji samorządowych, rządowych i organizacji pozarządowych.

Niniejsze opracowanie stanowi nawiązanie i kontynuację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2009-2013. przyjętej Uchwałą Rady Gminy Świdnica nr XXXIX/325/2008 z dnia 30.12.2008 r

Dokument został opracowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy przy współudziale przedstawicieli jednostek i instytucji realizujących zadania z zakresu polityki społecznej.

Zawiera on sformułowaną misję, cel strategiczny oraz cele szczegółowe i przypisane im działania oraz wskaźniki realizacji. Zawiera ponadto metody ewaluacji i wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację. Ze względu na siedmioletni okres realizacji strategia charakteryzuje się pewnym poziomem ogólności. Powinna ponadto również uwzględniać możliwość modyfikacji w trakcie okresu przewidzianego do realizacji.

Praca nad strategią przebiegała w następujących etapach:

1. Przeprowadzono szereg konsultacji specjalistycznych (z mieszkańcami gminy, pracownikami Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, lokalnymi liderami, przedstawicielami lokalnych instytucji realizujących zadania z obszaru polityki społecznej, przedstawicielami organizacji pozarządowych działających na obszarze gminy;
Narzędziem diagnostycznym był kwestionariusz ankiety- zankietowano grupę 136 osób-mieszkańców gminy Świdnica. Dobór próby był losowy.
2. Sformułowano misję gminy w zakresie polityki społecznej.
3. Określono obszary najważniejszych interwencji z punktu widzenia gminnej polityki społecznej.
4. Wskazano cel strategiczny, który władze gminy zamierzają osiągnąć.
5. Wskazano cele operacyjne służące osiągnięciu wytyczonych celów podstawowych.
6. Opracowano wnioski wynikające z analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy oraz konsultacji społecznych.
7. Wskazano oczekiwane efekty wdrażanego programu oraz podmioty odpowiedzialne za realizację zadań oraz monitoring i ewaluację strategii.

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Uwarunkowania społeczno - prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność uwzględnienia aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to:

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym ,
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej ,
- 3) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ,
- 4) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym ,
- 5) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ,
- 6) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
- 7) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- 8) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- 9) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

- 10) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 11) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 13) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 14) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- 15) Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- 16) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 17) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Korelacja strategii z innymi dokumentami krajowymi oraz regionalnymi

Na szczeblu krajowym podstawowym dokumentem jest *Strategia Polityki Społecznej* na lata 2007-2013 przyjęty przez Radę Ministrów 13 września 2005 r. Strategia została opracowana w oparciu o myśl, że „odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy”. Tak przyjęta strategia zakłada równy dostęp do praw społecznych, poprawę warunków i funkcjonowania nie tylko rodzin, ale także wsparcie grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a wszystko to przy demokratycznym współuczestnictwie obywateli. Przewiduje ona m.in.:

- Doskonalenie systemu opieki nad dziećmi i rodziną,
- Aktywizację społeczną osób starszych,
- Wyrównanie szans kobiet i mężczyzn.

Ponadto:

1. Krzewienie idei społeczeństwa obywatelskiego:

- Wsparcie lokalnych inicjatyw opartych o zasady pomocniczości i partnerstwa,
- Aktywizację społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich,
- Umocnianie i rozwój współpracy i administracji publicznej z organizacjami sektora pozarządowego,
- Kreowanie opinii społecznej, eliminującej negatywne stereotypy w odniesieniu do osób dotkniętych marginalizacją społeczną.

2. Podnoszenie jakości usług społecznych:

- Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników oraz kadr kierowniczych jednostek pomocy społecznej,
- Współpracę z partnerami zagranicznymi i opracowanie nowych oraz wspólnych rozwiązań z zakresu polityki społecznej,
- Promowanie innowacyjnych metod i technik rozwiązywania problemów z zakresu polityki społecznej,
- Doskonalenie współpracy z administracją rządową oraz samorządową wszystkich szczebli.

Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2005-2013 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań Samorządu Województwa Dolnośląskiego w obszarze polityki społecznej.

Ma na celu poprawę jakości życia mieszkańców Dolnego Śląska, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu pewnych grup ludności oraz stworzenie warunków do zaspokajania potrzeb i realizacji własnych scenariuszy życiowych przez mieszkańców województwa dolnośląskiego.

Stanowi dokument bazowy, w odniesieniu do którego powinny być konstruowane regionalne programy celowe i projekty, skierowane do konkretnych grup odbiorców. W związku z tym jej założenia stanowią pomoc w wytyczaniu strategicznych kierunków działań jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych niższego szczebla.

Stanowi ona jednocześnie integralną część Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 r. jest najważniejszym dokumentem strategicznym, który określa cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie całego regionu Dolnego Śląska. Celem dokumentu jest wskazanie kierunków rozwoju gospodarczego infrastrukturalnego, ma on również być narzędziem służącym do poprawy warunków życia mieszkańców Dolnego Śląska.

CEL nadrzędny to: Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku.

Dolny Śląsk regionem koncentracji innowacyjnych podmiotów produkcyjnych i usługowych współpracujących z rozwiniętym sektorem badawczym oraz intensywnego rozwoju nowoczesnej turystyki opartej o współpracę międzyregionalną i transgraniczną, tworzących razem atrakcyjne miejsca do życia dla mieszkańców o coraz wyższych kwalifikacjach i rozwiniętej kulturze obywatelskiej.

Cele szczegółowe uwzględniają m.in:

Cel 6. Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników

Cel 7. Włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia.

Cel 8. Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020 odnosi się do priorytetów *Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego* oraz do *Strategii Rozwoju Gminy Świdnica*, co zapewnia spójność zadań i priorytetów realizowanych przez region.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2012-2016, którego głównym celem jest poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Świdnickiego poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób.

II. Część diagnostyczna

W części dotyczącej diagnozy dokonano analizy sytuacji społecznej w Gminie Świdnica na podstawie dostępnych źródeł. Uzyskane dane pozwoliły na rozpoznanie czynników sprzyjających rozwojowi oraz były punktem wyjścia do precyzowania propozycji konkretnych działań. Usystematyzowano ponadto uwarunkowania społeczne określając silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Charakterystyka Gminy

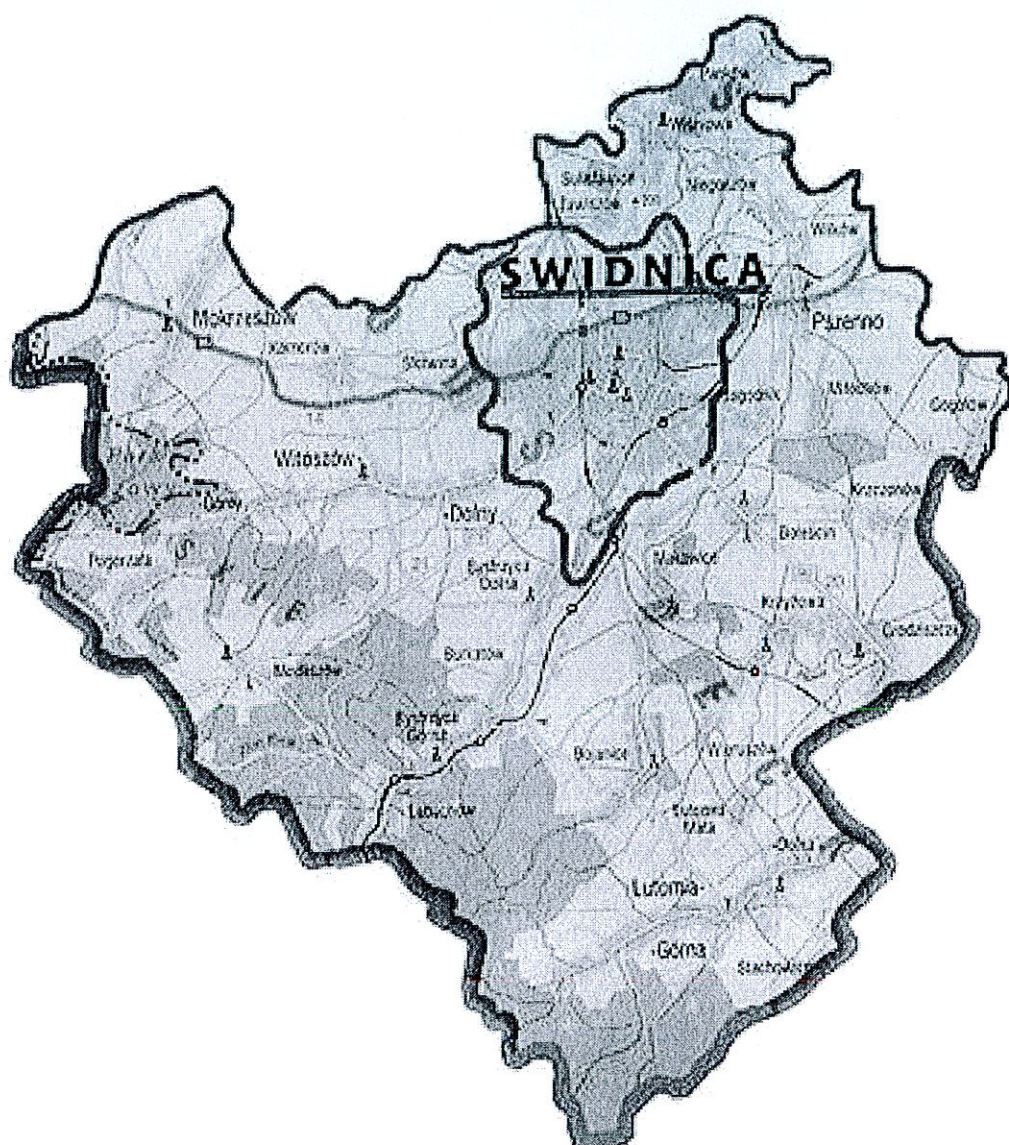
1.1. Informacje ogólne

Powierzchnia gminy wynosi 20 828 ha, co określa ją jako gminę dużej wielkości w porównaniu z innymi gminami województwa dolnośląskiego oraz plasuje ją na 302 miejscu w Polsce. Na terenie gminy są 33 sołectwa a 35 wsi.

Duże obszary gminy są położone w parkach krajobrazowych. Większość obszaru geograficznie stanowi Równina Świdnicka, będąca częścią Przedgórze Sudeckiego, gdzie znajdują się najlepsze użytki rolne. Północną i środkową część gminy stanowi falista równina położona na wysokości 200-230 m n.p.m. Na południu część górską gminy usytuowana jest na wysokości 400-460 m n.p.m. Rzeka Bystrzyca płynąca z południa na północ rozdziela Góry Sowie na wschodzie i Góry Wałbrzyskie na zachodzie. Strona wschodnia gminy leży i graniczy z pięknym Parkiem Krajobrazowym Masywu Ślęży (wsie: Gogołów, Krzczonów) zaś zachodnia z Parkiem Krajobrazowym "Książ" (wsie: Mokrzeszów, Pogorzała, Modliszów, Witoszów Górny).

Większa część gminy to teren pagórkowaty, prawie nizinny zaś część południowa to obszar zdecydowanie górzysty i zalesiony. Ta pierwsza to teren upraw rolnych, druga to tereny przede wszystkim rekreacyjne i turystyczne.

Obszar ma głównie charakter rolniczy (tereny rolne - 68,7%, lasy - 22,5%). Podstawowe miejsca pracy i centra usługowe dla mieszkańców gminy znajdują się w mieście Świdnica.

Źródło: Urząd Gminy Świdnica

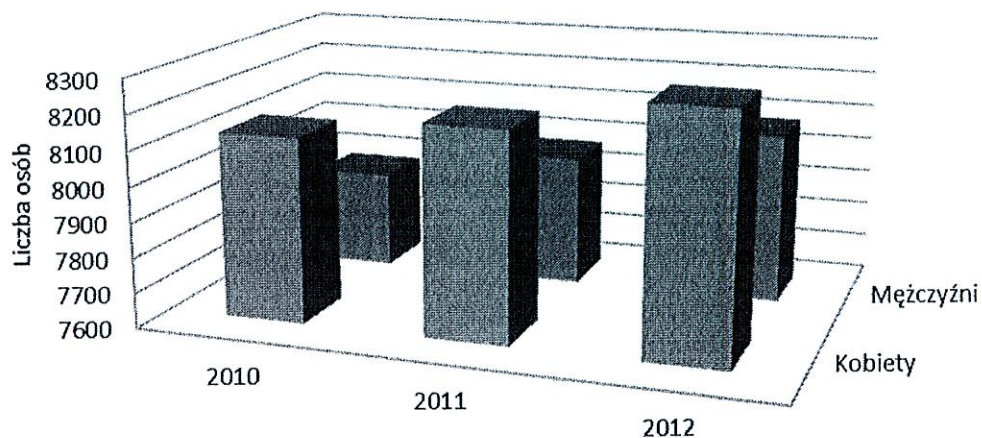
1.2. Demografia

Tabela. Wykaz miejscowości i liczby mieszkańców

L.p	Nazwa miejscowości	Ilość mieszkańców stałych na dzień 31.12.2010 r.	Ilość mieszkańców stałych na dzień 31.12.2011 r.	Ilość mieszkańców stałych na dzień 31.12.2012 r.
1.	Bojanice	484	493	488
2.	Boleścin	600	598	607
3.	Burkatów	578	595	603
4.	Bystrzyca Dolna	663	654	649
5.	Bystrzyca Górna	650	649	652
6.	Gogołów	334	331	320
7.	Grodziszcze	899	910	907
8.	Jagodnik	321	327	345
9.	Jakubów	108	99	103
10.	Komorów	711	725	733
11.	Krzczonów	285	298	305
12.	Krzyżowa	227	230	234
13.	Lubachów	394	401	411
14.	Lutomia Dolna	843	843	844
15.	Lutomia Górna	1047	1036	1049
16.	Lutomia Mała	77	79	79
17.	Makowice	270	269	265
18.	Miłochów	214	218	224
19.	Modliszów	198	203	200
20.	Mokrzyszów	1104	1105	1107
21.	Niegoszów	130	131	127
22.	Opoczka	238	245	250
23.	Panków	237	239	240
24.	Pogorzała	254	266	257
25.	Pszemno	1584	1577	1609
26.	Słotwina	910	951	990
27.	Stachowice	137	146	146
28.	Stachowiczki	61	65	66
29.	Sulisławice	108	107	108
30.	Wieruszów	110	114	109
31.	Wilków	324	324	341
32.	Wiśniowa	200	211	208
33.	Witoszów Dolny	1295	1310	1357
34.	Witoszów Górny	299	304	319
35.	Zawiszów	113	113	113
	Razem	16007	16166	16365

Źródło: Urząd Gminy Świdnica

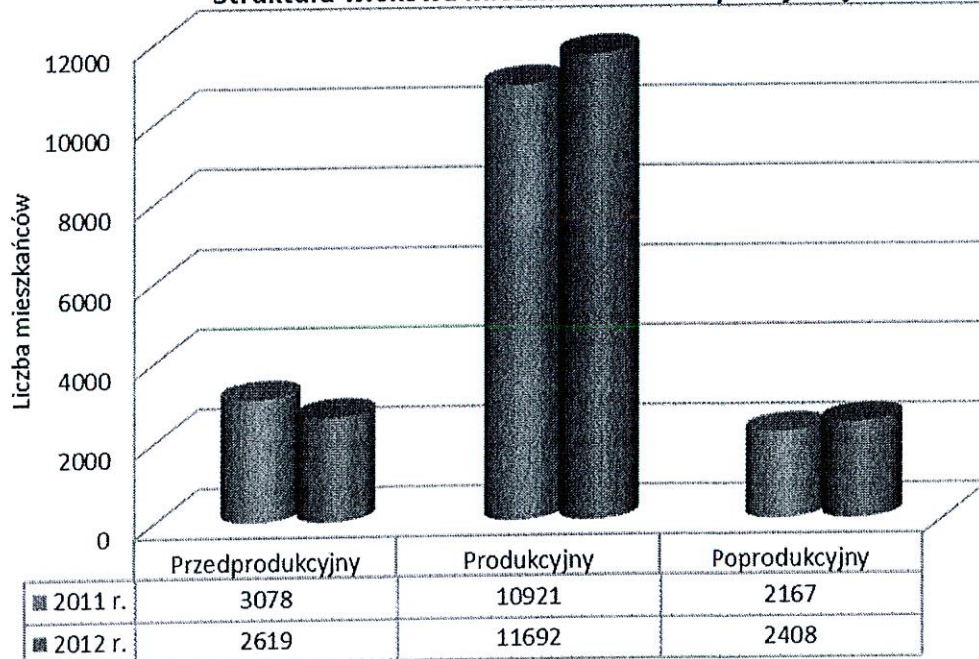
Liczebność mieszkańców Gminy Świdnica w podziale na płeć

	2010	2011	2012
■ Kobiety	8128	8192	8284
■ Mężczyźni	7879	7974	8081

Źródło: Urząd Gminy Świdnica

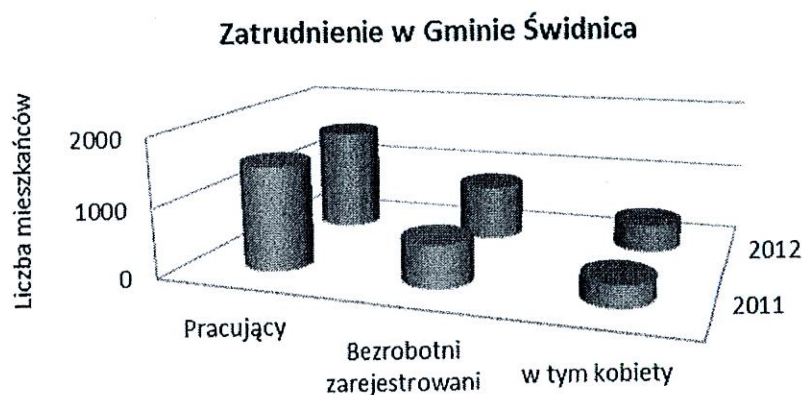
Struktura wiekowa mieszkańców Gminy wiejskiej Świdnica

Źródło: GUS

1.3. Przemysł

Gmina jest typowo rolnicza. Większość mieszkańców pracuje w zakładach pracy miasta Świdnica. Na terenie Gminy zaś znajdują się trzy zakłady przetwórstwa rolno-spożywczego. Duża cukrownia we wsi Pszenno. Młyny zbożowe i olejarnia w Burkatowie (olej "Sudecki"). Podstawowe miejsca pracy i centra usługowe dla mieszkańców gminy znajdują się w mieście Świdnica.

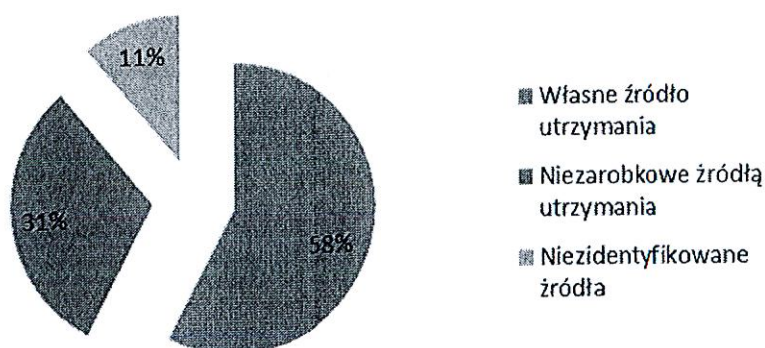
	Pracujący	Bezrobotni zarejestrowani	w tym kobiety
■ 2011	1514	615	324
■ 2012	1524	808	403

Źródło: GUS

Źródła utrzymania

57,6 % mieszkańców gminy Świdnica posiada własne źródło utrzymania, wśród nich 46,2 % utrzymuje się z pracy najemnej, a 15,4% z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 7,1% z pracy w swoim gospodarstwie rolnym. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzysta 31,3 % mieszkańców.

Źródła utrzymania mieszkańców Gminy Świdnica

1.4. Edukacja

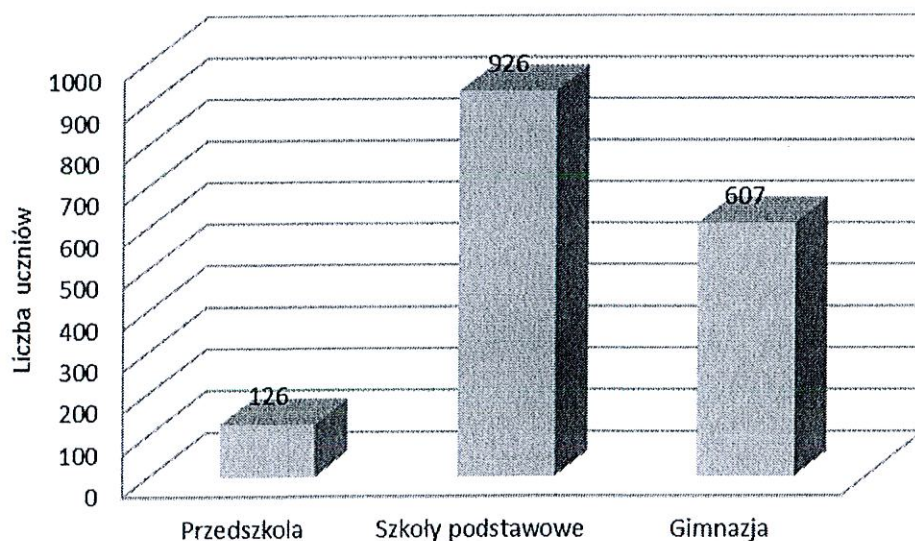
Funkcjonowanie oświaty w gminie opierać się będzie w najbliższych latach na istniejących szkołach. Jednostki oświatowe na terenie gminy Świdnica mają swoją siedzibę w sześciu miejscowościach, w których mieszczą się dwa przedszkola, sześć szkół podstawowych i trzy gimnazja (Tabela 1). Łączna liczba uczniów ucząca się w w/w instytucjach wynosi 1659. Uczniowie mają zagwarantowany bezpieczny dojazd do szkół, a wykształcona kadra nauczycielska daje pewność wysokiego poziomu nauczania.

Prężnie rozwija się system działalności świetlic środowiskowych obejmujące swoim działaniem dzieci z rodzin podwyższonego ryzyka, które czynnie włączają się w działania opiekuńczo-wychowawcze na terenie gminy. W 13 świetlicach środowiskowych odbywały się zajęcia dwa razy w tygodniu po 3 godziny dziennie dla 231 dzieci, prowadzone przez nauczycieli z terenu gminy.

Podział uczniów na poszczególne jednostki oświatowe przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

L.p.	Jednostka oświatowa	Liczba	Uczestnicy	Liczba
1	Przedszkola	2	liczba dzieci	126
2	Szkoły podstawowe	6	liczba uczniów	926
3	Szkoły gimnazjalne	3	liczba uczniów	607
4	Szkoły ponadgimnazjalne	-	liczba uczniów	-

Zróźnicowanie instytucji oświatowych
w Gminie Świdnica

Źródło: Urząd Gminy Świdnica

2. Kluczowe obszary problemowe

Bezrobocie

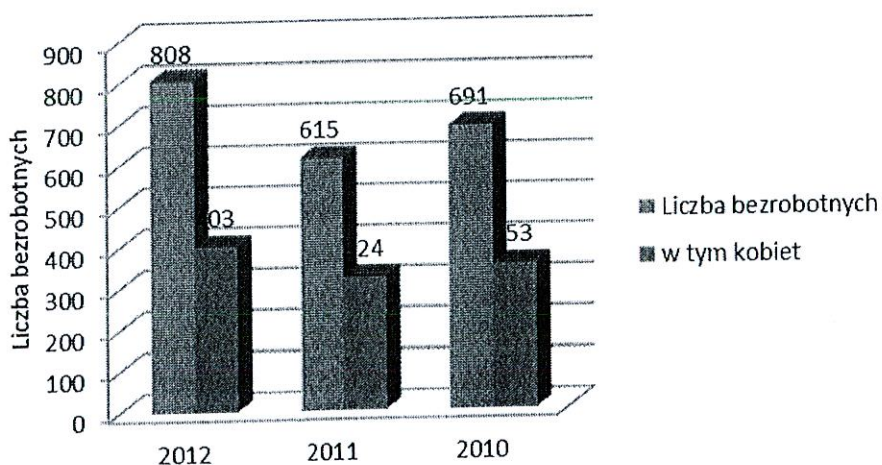
Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Statystyki dotyczące bezrobocia, w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska, ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”.

Problem rzeczywistego braku zatrudnienia powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża a podstawowe potrzeby społeczności nie są zaspakajane na właściwym poziomie.

Bezrobocie w gminie Świdnica na dzień 30.09.2013 r. wynosiło 776 osób w tym 404 kobiet. Trudności, jakich doświadczają bezrobotni w związku z problemami na rynku pracy, w największym stopniu przyczyniają się do ich ubożenia. Udzielana pomoc materialna z powodu niewystarczających środków finansowych tylko łagodzi skutki ubożenia, będące prostą konsekwencją braku możliwości zarobkowania. Z przeprowadzanych wywiadów środowiskowych i wniosków pracowników socjalnych wynika, iż niezaspokojone potrzeby tej grupy klientów Ośrodka są znacznie większe niż pomoc, jaką może im zaproponować Ośrodek. Praca socjalna nakierowana na mobilizację klientów do poszukiwania zatrudnienia we własnym zakresie oraz przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy – przez systematyczny kontakt i rejestrację – odgrywa ważną rolę, ale jest zdecydowanie niewystarczająca. Podopieczni korzystający z pomocy Ośrodka z powodu dysfunkcji powstałych na skutek braku możliwości zatrudnienia stanowią największą kategorię osób ubiegających się o pomoc: w 2012r. - 257 rodzin, a w nich 728 osób.

W gminie Świdnica bezrobocie, na przełomie lat, ma tendencje wzrostową, obrazuje tę sytuację poniższy wykres.

Bezrobocie w Gminie Świdnica

Źródło: PUP w Świdnicy

Niepełnosprawność

Znaczącą kategorią osób mających ograniczone możliwości rozwiązywania problemów życiowych są niepełnosprawni.

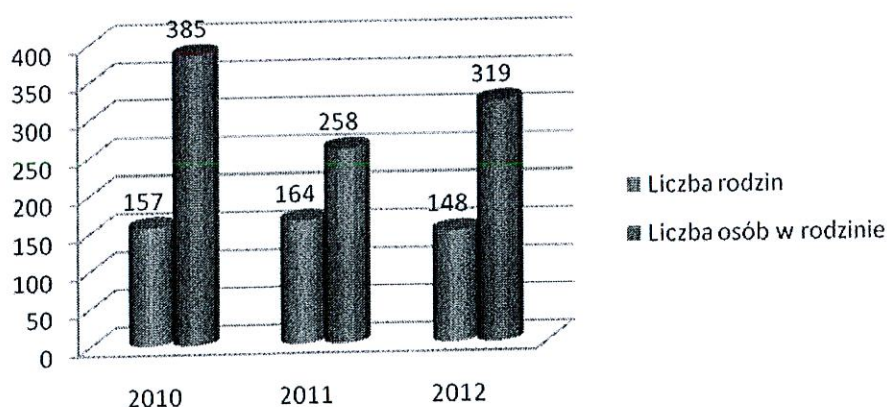
Funkcjonuje wiele definicji niepełnosprawności. Według definicji zawartej w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodująca niezdolność do pracy”. Definicja zawarta w „Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych” określa, że „osobami niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”.

Współcześnie niepełnosprawność rozumiana jest coraz częściej jako efekt barier fizycznych, ekonomicznych, społecznych jakie jednostka napotyka w miejscu zamieszkania. Należy więc raczej kojarzyć ją z niezdolnością państwa do stworzenia równych szans wszystkim obywatelom. Istotną trudność w rozpatrywaniu tego zjawiska społecznego stanowi ponadto fakt, iż nie istnieją ogólnodostępne rejestry osób niepełnosprawnych, które pozwoliłyby by zorientować się w ich liczbie i sytuacji.

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęto więc, iż osoby niepełnosprawne to osoby w wieku od 16 lat i więcej, legitymujące się orzeczeniem wydanym przez stosowny organ orzekający, oraz dzieci poniżej 16 r. z posiadające uprawnienia do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc usługową i finansową osobom z niepełnosprawnością.

Niepełnosprawność jako powód przyznania pomocy

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy w Świdnicy

Tabela. Przyznanie pomocy przez GOPS z powodu niepełnosprawności

	2010	2011	2012
Liczba rodzin	157	164	148
Liczba osób w rodzinie	385	258	319

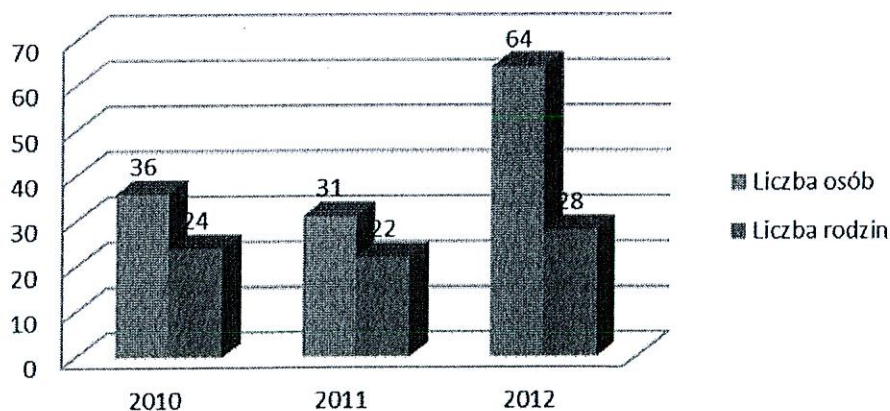
Bezdomność

Problem bezdomności to złożone zjawisko społeczne, ponieważ nie można mówić o jednej głównej przyczynie bezdomności, ale o współwystępowaniu wielu krytycznych zdarzeń w życiu człowieka, które prowadzą do bezdomności. Wiąże się z poważnym upośledzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka a doprowadza do niej bardzo zróżnicowany zestaw sił sprawczych, postaw, zachowań i predyspozycji osobowościowych. Bezdomność jest ściśle związana z istniejącym tłem społecznym oraz funkcjonowaniem służb społecznych. Statystycznie głównym czynnikiem powodującym bezdomność jest nadużywanie alkoholu prowadzące do zerwania więzi rodzinnych i konsekwencji wykluczenia społecznego.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje osobę bezdomną, jako - osobę niezamieszkałą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkałą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością na terenie gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy we współpracy z innymi służbami (Policją, placówkami służby zdrowia). Przez większą część roku problem bezdomności ma raczej charakter jednostkowy, natomiast zauważalne jest istotne nasilenie problemu w okresie zimowym. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a pomoc świadczona na rzecz osób bezdomnych najczęściej przybiera formę udzielenia schronienia i wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek). Część osób otrzymuje wsparcie finansowe.

**Udzielona pomoc przez GOPS
z powodu bezdomności**

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy w Świdnicy

Przemoc

Przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa, dobra osobiste (osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących) w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. (Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, art. 2 pkt. 2). Również zamierzone użycie siły fizycznej lub władzy (zagrożające lub rzeczywiste) przeciwko sobie, drugiej osobie lub przeciwko grupie lub społeczności, które powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje obrażenia, śmierć, ból psychiczny, zaburzenia w rozwoju lub deprywację (Światowa Organizacja Zdrowia)

Pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków w rodzinie, którzy nie są w stanie się bronić. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątplenia należy sklasyfikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że istniała ona w relacjach międzyludzkich od zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej, jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu w rodzinie. Od pewnego czasu obserwujemy duże zmiany w kierunku interwencji wobec przemocy. Splot wielu tragicznych wydarzeń, w konsekwencji prowadzących do trwałych poważnych okaleczeń i nade często brutalnej śmierci, tak często ukazywany w mediach, przełamał barierę milczenia społeczeństwa jak i samych ofiar. Coraz częściej ofiary przemocy wychodzą ze swym ogromnym problemem na zewnątrz rodziny szukając pomocy.

Tabela. Rodzaje przemocy w gminie Świdnica

L.p	Rodzaje przemocy	2010	2011	2012
1.	Fizyczna	13	14	13
2.	Psychiczna	12	18	15
3.	Ekonomiczna	0	0	0

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Świdnicy

Tabela. Osoby pokrzywdzone w gminie Świdnica

L.p	Osoby pokrzywdzone	2010	2011	2012
1.	Dzieci	-	-	8
2.	Osoby dorosłe	17	22	15
3.	Kobiety	17	17	13
4.	Mężczyźni	0	5	2
5.	Osoby starsze	2	3	0
6.	inni	0	0	0
Podsumowanie		17	22	23

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Świdnicy

W gminie Świdnica pracownicy socjalni, w sytuacjach przemocy w rodzinie, współpracują z policją i sądem. Liczba osób w rodzinach doświadczonych przemocą wzrosła wg. statystyk policyjnych z 17 w roku 2010 do 23 w roku 2012.

Dnia 25.10 2011 r w gminie Świdnica Wójt powołała Zespół interdyscyplinarny - 13 osób, który zajmował się 21 „Niebieskimi kartami”, z których 19 złożonych zostało przez Policję, 1 przez pracownika socjalnego, 1 przez pracownika oświaty.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury Niebieskiej Karty oraz wzorów i formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245), zauważalny jest wzrost rejestracji „Niebieskich Kart” w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy otrzymanych z Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy. Tendencja ta świadczy o zwiększeniu współpracy między instytucjonalnej, co wpływa na efektywność pracy służb społecznych.

Uzależnienia - Alkoholizm

Alkoholizm jest zjawiskiem społecznym, głęboko zakorzenionym w społeczeństwie polskim. Problemy związane z piciem alkoholu dotyczą nie tylko pijących, ale również ich najbliższych. Coraz częściej, obserwując dorosłych i wzorując się na ich zachowaniu, po alkohol sięgają także dzieci i młodzież, dlatego tak ważne jest, aby szybko i skutecznie docierać z pomocą do wszystkich osób, u których najbliżsi zauważą problem alkoholowy.

Są dwa podstawowe powody, dla których ludzie piją napoje alkoholowe:

Wpływ obyczajów – wspólne picie stanowi bardzo popularny sposób nawiązywania i umacniania kontaktów między ludźmi;

Pragnienie szybkiego poprawienia nastroju – dzięki alkoholowi ludzie próbują poprawić swoje samopoczucie, wierzą, że uda im się kontrolować stan własnych uczuć
Uzależnienie można zdefiniować, jako stan psychicznej albo psychicznej i fizycznej zależności od jakiegoś środka chemicznego.

Światowa Organizacja Zdrowia używa terminu „zespół uzależnienia od alkoholu” lub „uzależnienie od alkoholu”. Nadając klasyfikację numerową tej chorobie, wyjaśnia, że jest to zespół składający się z co najmniej trzech z wymienionych poniżej objawów występujących przez jakiś czas w okresie poprzedzającego roku:

- Silna potrzeba lub przymus picia alkoholu;
- Trudności w kontrolowaniu rozpoczęcia lub zakończenia picia i ilości wypijanego alkoholu;
- Wystąpienie zespołu abstynencyjnego po odstawieniu lub zmniejszeniu dawki alkoholu, przejawiające się charakterystycznymi objawami alkoholowego zespołu abstynencyjnego lub przyjmowaniem tej samej (lub bardzo podobnej substancji) w celu zmniejszenia nasilenia lub uniknięcia objawów zespołu abstynencyjnego;
- Objawy tolerancji, takiej jak zwiększanie dawki alkoholu w celu uzyskania efektów, które początkowo były wywoływane przez dawki niższe;

- Narastające zaniedbywanie innych przyjemności lub zainteresowań z powodu picia alkoholu; zwiększona ilość czasu poświęcona zdobywaniu alkoholu, jego picie lub odzyskiwaniu równowagi po wypiciu alkoholu;
- Kontynuowanie picia pomimo oczywistych dowodów na występowanie szkodliwych następstw (np. uszkodzenie wątroby na skutek picia, obniżenie nastroju po okresach picia dużych ilości alkoholu).

Alkoholizm pozostawia swój ślad nie tylko na alkoholiku, ale również na całej jego rodzinie. Schorzenia somatyczne spowodowane chronicznym stresem, zaburzenia emocjonalne, demoralizacja i zubożenie, to efekt choroby alkoholowej, jaka dotyka najbliższych uzależnionego od alkoholu. Alkoholizm często nazywany jest chorobą rodziny, ponieważ alkoholicy wywierają bardzo silny wpływ na swoje otoczenie.

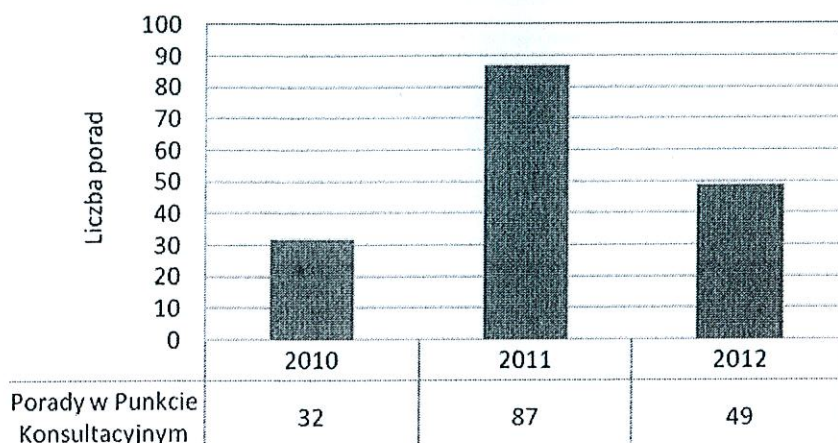
Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest jednak fakt obniżania wieku pierwszego z nim kontaktu. W rodzinach, które objęte są pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, pracownicy dość często obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjających picie alkoholu, stosowanie zachęty do jego spożywania i przedstawienie łatwości jego spożywania. Szczególnego znaczenia w tych rodzinach nabiera wzorzec picia alkoholu. W wielu środowiskach daje się zauważyć zjawisko „dziedziczenia” alkoholizmu. Problem nadużywania alkoholu przez podopiecznych pomocy społecznej jest bardzo skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują zaburzenia komunikacji między członkami rodziny, bieda, problemy wychowawcze i zdrowotne, a nierzadko przemoc. Praca z tą dysfunkcyjną grupą jest bardzo trudna, długotrwała i często skazana na niepowodzenie. Bardzo ważną sprawą jest dostępność alkoholu, ponieważ jest ona czynnikiem warunkującym poziom średniego spożycia w populacji. W obecnej chwili niebezpiecznie wzrosło spożycie piwa (szczególnie wśród młodzieży), które postrzegane jest jako „napój chłodzący”.

Przy Urzędzie Gminy Świdnica działa Punkt Konsultacyjny dla mieszkańców gminy z problemem alkoholowym, porad również udziela Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych.

Terapeuta pracujący w punkcie udzielił w 2012 r. porad dla 49 osób uzależnionych i współuzależnionych.

W 2012 r. wpłynęło 17 wniosków o leczenie związane z nadużywaniem alkoholu, z czego 3 sprawy skierowano do Sądu Rejonowego o wydanie postanowienia o leczeniu. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbyła w 2012 r. 38 posiedzeń i wydano 114 opinii. Łącznie Komisja skierowała 15 wniosków do Sądu Rejonowego o wydanie postanowień w sprawie leczenia, 8 osób zostało przebadanych przez lekarzy biegłych psychiatrów, 4 osoby postanowieniem sądu skierowane zostały na leczenie do Czarnego Boru.

Liczba porad w Punkcie Konsultacyjnym w latach 2010-2012

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy w Świdnicy

Osoby starsze i niezdolne do samodzielnej egzystencji

Starość – inaczej proces starzenia się – to stopniowe, wraz z wiekiem, zmniejszanie się aktywności biologicznej organizmu. Za początek starości przyjmuje się umownie 60-65 rok życia, uznawany na podstawie nabywania praw emerytalnych i zakończenia wieku aktywności zawodowej, który obecnie został podwyższony i zrównany wobec kobiet i mężczyzn do lat 67.

Strategia w stosunku do ludzi starych skierowana jest na podtrzymanie ich sprawności ruchowej, intelektualnej, umożliwiającej zaspokojenie podstawowych potrzeb, a także ich aktywności społecznej oraz łagodzenie trudności pojawiających się z wiekiem.

Na terenie Gminy Świdnica zamieszkuje 2.408 osób w wieku poprodukcyjnym, w roku 2011 2.167 osób. Tak więc nastąpił wzrost o 241 osób w ciągu zaledwie jednego roku. Osoby wieku poprodukcyjnym stanowią około 13 % ogółu mieszkańców (16365 osób).

Liczba osób w wieku produkcyjnym w Gminie Świdnica

Mówiąc „osoby starsze”, mamy na myśli osoby w wieku poprodukcyjnym. W grupie tej oprócz problemów dotyczących sprawności fizycznej mamy również do czynienia ze zmianami psychicznymi, wpływającymi na zdolność funkcjonowania

w środowisku.

Sytuacja ludzi starszych, w okresie szybkich zmian gospodarczych, jest złożona i uwarunkowana takimi czynnikami jak: pogorszenie stanu zdrowia, stan opieki zdrowotnej, zanik tradycji międzypokoleniowych, przemiany kulturowe, niekorzystne warunki życia i pogorszenie sytuacji materialnej. Towarzyszy temu brak aktywności społecznej, osamotnienie, izolacja, nieporadność życiowa. Występuje stopniowe obniżenie procesów poznawczych, sztywność schematów myślowych, mniejsza zdolność przystosowawcza do nowych sytuacji, osłabienie pamięci. W sferze uczuć może pojawić się osłabienie zainteresowania innymi osobami, niestabilność emocjonalna, zmienność nastrojów, płacliwość, skłonność do depresji, egoizm, wzrost podejrzliwości i poczucie zagrożenia, postawa roszczeniowa, domaganie się pomocy. Uwzględniając specyfikę środowiska osób starszych, istnieje konieczność stworzenia systemu, który będzie uwzględniał ich najważniejsze potrzeby.

Zaburzenia psychiczne

Kwestię sposobu organizowania pomocy osobom chorym psychicznie reguluje ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku (Dz. U. z 2011 Nr 231 poz. 1375 z późn. zm). Zgodnie z ustawą ochronę zdrowia psychicznego zapewniają w Polsce organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane, w tym organizacje społeczne, samorządy zawodowe oraz grupy samopomocowe.

Problem nasilania się chorób psychicznych jest obserwowany także w Polsce. Wzrasta liczba chorych psychicznie, w tym uzależnionych od alkoholu, narkotyków, leków. Wzrasta wskaźnik rejestracji zaburzeń psychicznych zarówno w opiece ambulatoryjnej jak i stacjonarnej. Przy tym eksperci podkreślają, że system ochrony zdrowia psychicznego w Polsce nie odpowiada współczesnym standardom i potrzebom społecznym. Brakuje lekarzy, poradni, łóżek szpitalnych, niewystarczająca jest opieka środowiskowa. Ponadto chorzy psychicznie są stygmatyzowani – w wyniku rozpowszechniania i ulegania stereotypom kulturowym – łatwo podlegają wykluczeniu społecznemu. Odbiera się im prawo do samorealizacji i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Mając na względzie dynamikę i rozmiar problemów zdrowia psychicznego Rada Ministrów przyjęła rozporządzeniem Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015. Zaproponowano w nim nowy model ochrony zdrowia psychicznego idący w kierunku środowiskowej opieki psychiatrycznej.

Rolą samorządów powiatów i gmin we wspomnianym Programie są:

- promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. poprzez kształtowanie wobec tych osób właściwych postaw społecznych, takich jak zrozumienie, tolerancja, życzliwość, przeciwdziałanie stygmatyzacji, a także aktywizację społeczną i zawodową osób chorych,

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

W odpowiedzi na potrzeby środowiskowe, by wypełnić zobowiązania ustawowe i w sposób strategiczny podjąć wyzwania wynikające z Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Rada Powiatu należy podjąć w drodze uchwały Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Zawierać on powinien diagnozę sytuacji, formułować cele i działania, instytucje odpowiedzialne za ich realizację, określić harmonogram i rezultaty oraz sposoby finansowania.

Sytuacja rodzin z perspektywy GOPS w Świdnicy

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej organizowaną przez organy administracji rządowej i samorządowej, współpracującą w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Gmina Świdnica, jako organ samorządowy, powołała w roku 1990 do działalności jednostkę organizacyjną gminy, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy.

Głównym celem instytucji pomocy społecznej jest wsparcie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Priorytetowym zadaniem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, a także zapobieganie powstawaniu takich sytuacji. Jednocześnie pomoc społeczna powinna podejmować działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

KADRA OŚRODKA

Kadra zatrudniona w GOPS Świdnica to 15 osób w ramach 14 etatów, w tym:

- kierownik
- 6 pracowników specjalnych w rejonach w tym 1 etat współfinansowany ze środków unii europejskiej
- główny księgowy
- kasjer
- 2 pracowników obsługujących świadczenia rodzinne
- 1 pracownik obsługujący fundusz alimentacyjny
- 1 pracownik obsługujący dodatki mieszkaniowe
- informatyk (1/2 etatu), sprzątaczką (1/2 etatu)

Wykształcenie pracowników - 11 osób posiada wykształcenie wyższe, 3 os. wykształcenie średnie, 1 osoba podstawowe.

Tabela. Szkolenia pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Szkolenia pracowników			
Liczba szkoleń	2010	2011	2012
Szkolenia ogółem	17	13	11
w tym szkolenia bezpłatne	13	9	5
w tym szkolenia płatne	4	4	6

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy w Świdnicy

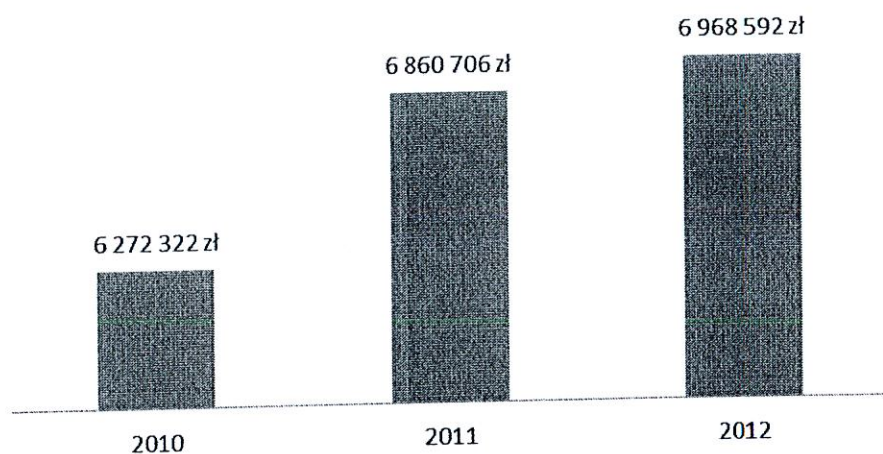
Odnotowano w roku 2012 spadek liczby szkoleń będących udziałem pracowników GOPS w Świdnicy w porównaniu z latami 2011 i 2010.

W roku 2012 pracownicy uczestniczyli w 11 szkoleniach, co stanowi liczbę o 6 mniejszą w porównaniu z rokiem 2010r. Wzrost liczby szkoleń nastąpił jedynie w zakresie szkoleń odpłatnych – o dwa więcej w porównaniu z rokiem 2010 i 2011.

Tabela. Wysokość środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Wysokość środków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej		
2010	2011	2012
6.272.322 zł	6.860.706 zł	6.968.592 zł

Wysokość środków GOPS w Świdnicy

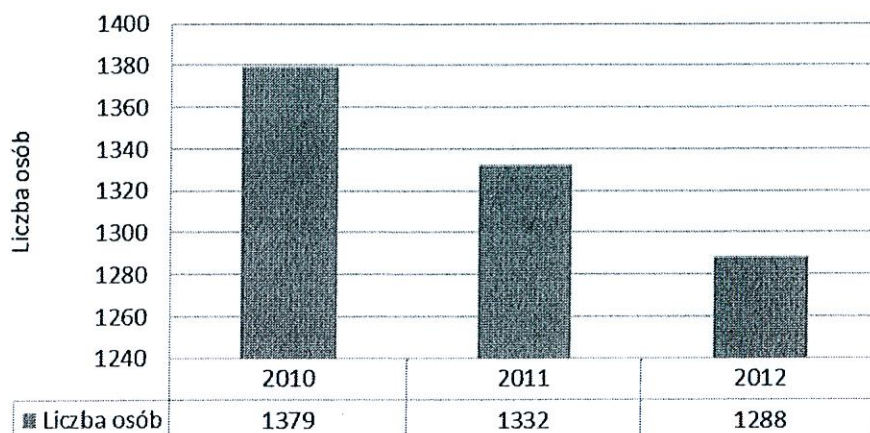

Źródło: Sprawozdania z działalności GOPS w Świdnicy w latach 2010; 2011; 2012

Wielkość środków przeznaczanych na świadczenia realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy systematycznie wzrasta od 2010r.

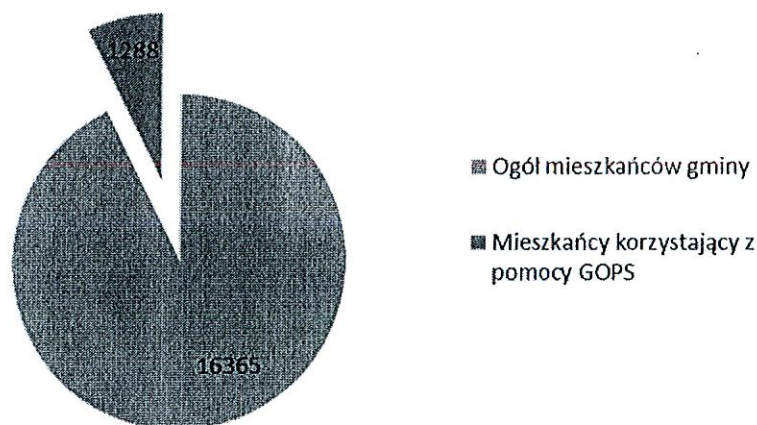
Z rocznego sprawozdania MPIPS-03 wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Świdnicy w latach 2010-2012, przedstawia się następująco:

Liczba mieszkańców Gminy Świdnica korzystających z pomocy społecznej

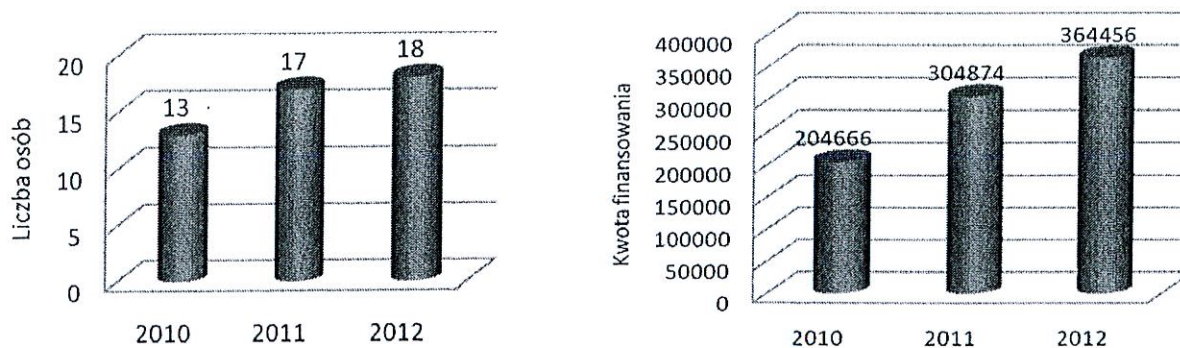
Źródło: GOPS w Świdnicy

Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Świdnicy maleje systematycznie. W porównaniu do roku 2010, w roku 2012 odnotowano o 91 mniej mieszkańców.

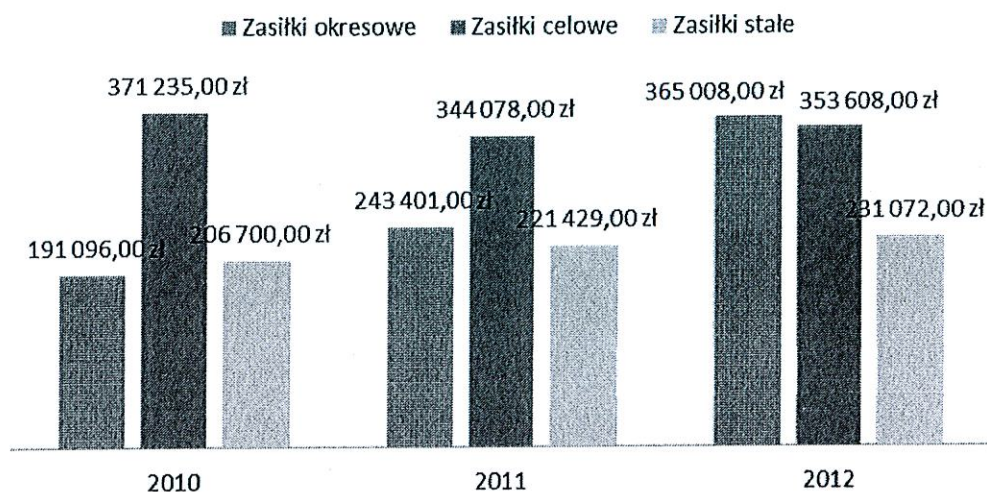

Zważywszy stały wzrost wysokości wypłacanych przez GOPS świadczeń i biorąc jednocześnie pod uwagę malejącą liczbę osób korzystających z pomocy ośrodka można wysunąć wniosek o zwiększających się systematycznie kwotach wsparcia przeznaczanych na poszczególnych klientów pomocy społecznej jak również zwiększenie się pomocy instytucjonalnej.

Finansowanie przez GOPS pobyt mieszkańców Gminy w DPS

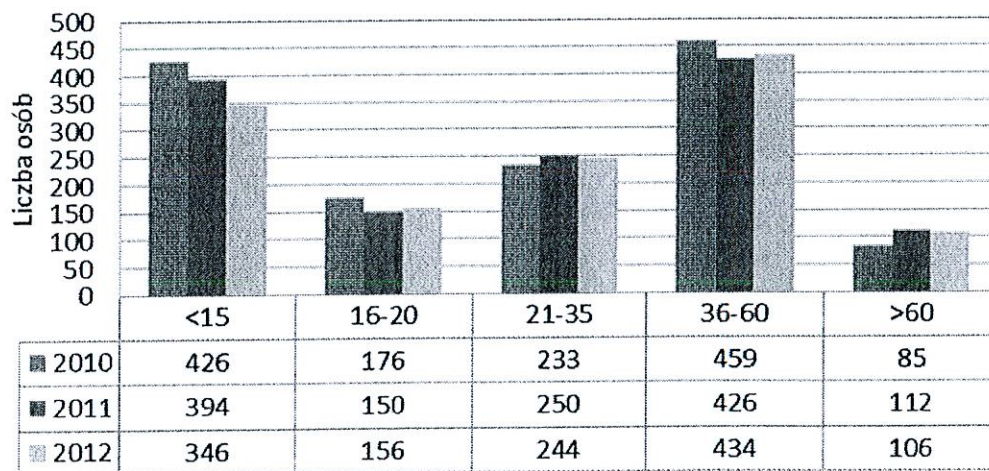

Rodzaje świadczeń finansowych realizowanych przez GOPS w ramach pomocy społecznej

Źródło: GOPS w Świdnicy

Przedział wiekowy osób korzystających z pomocy GOPS

Źródło: GOPS w Świdnicy

Dodatkowym wsparciem, udzielanym mieszkańcom gminy, są świadczenia rodzinne oraz świadczenia funduszu alimentacyjnego.

Tabela. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego.

	2010		2011		2012	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Zasiłki rodzinne	15675	1337270	15659	1163667	12298	1.069.443
Dodatki do zasiłków	7611	897908	6703	806982	6200	759825

Źródło: GOPS w Świdnicy

Tabela. Świadczenia opiekuńcze

	2010		2011		2012	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Zasiłki pielęgnacyjne	3069	469557	3173	485790	3335	504252
Świadczenia pielęgnacyjne	608	311099	806	409396	1271	545500
Składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe	520	52607	498	61513	579	76655

Źródło: GOPS w Świdnicy

Tabela. Inne wsparcie

	2010		2011		2012	
	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota	Liczba świadczeń	Kwota
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	213	213000	148000	148	190	190 000
Fundusz alimentacyjny	168	473428	1562	475822	1478	477457

Źródło: GOPS w Świdnicy

Tabela. Odrębną formą wsparcia jest realizacja dodatków mieszkaniowych.

2010		2011		2012	
Liczba wydanych decyzji	Kwota	Liczba wydanych decyzji	Kwota	Liczba wydanych decyzji	Kwota
111	86998	91	76814	110	73728

Źródło: GOPS w Świdnicy

Tabela. Projekt systemowy POKL „Nie stój w miejscu-bądź aktywny”

Realizacja projektu systemowego					
2010		2011		2012	
Liczba beneficjentów	Kwota	Liczba beneficjentów	Kwota	Liczba beneficjentów	Kwota
12	202212	12	148278	14	250000

Źródło: GOPS w Świdnicy

Projekt systemowy „Nie stój w miejscu - bądź aktywny” realizowany jest od 2009 roku. Wsparciem objęto 73 osoby (76 objętych kontraktami).

Głównym celem projektu pozostaje – zwiększenie szans na rynku pracy osób bezrobotnych, w wieku aktywności zawodowej, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Aktywna integracja obejmuje niezmiennie instrument aktywizacji zawodowej – zajęcia z doradztwa i poradnictwa pracy; instrument aktywizacji społecznej – zajęcia z psychologiem, pedagogiem; instrument aktywizacji edukacyjnej – realizację kursów umiejętności zawodowych.

Ustawa o pomocy społecznej precyzuje powody uprawniające rodziny i osoby do ubiegania się o pomoc społeczną. Są to: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała i ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm i narkomania, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne.

Tabela. Powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2012 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	W tym na wsi*	
0		1	2	3
UBÓSTWO	1	357	357	934
SIEROCTWO	2	1	1	1
BEZDOMNOŚĆ	3	28	28	64
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	4	68	68	344
w tym: WIELODZIETNOŚĆ	5	51	51	281
BEZROBOCIE	6	257	257	728
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	7	148	148	319
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	8	237	237	526
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	9	100	100	401
W tym:	RODZINY NIEPEŁNE	10	67	218
	RODZINY WIELODZIETNE	11	37	203
PRZEMOC W RODZINIE	12	2	2	7
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	13	0	0	0

ALKOHOLIZM	14	32	32	71
NARKOMANIA	15	2	2	4
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	16	9	9	11
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	17	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	18	5	5	21
SYTUACJA KRYZYSOWA	19	0	0	0
KLĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	20	0	0	0

Nowa formą wsparcia dla rodzin z dziećmi jest przydzielanie asystenta rodziny. Reguluje tą kwestię Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia a pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i ich gotowość do współdziałania w celu poprawy sytuacji. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary we własne możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie osobom zagrożonym marginalizacją możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższanie samooceny. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego realnych dążeń.

Tabela. Asystent rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy

	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin
2012	1	1
2013	3	16

W roku kalendarzowym 2012 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Świdnicy 1 asystent rodziny objął pomocą 3 rodziny, natomiast w 2013 r. 3 asystentów służy wsparciem 16 rodzinom. Świadczy to o dużym zapotrzebowaniu na tę formę pomocy środowisku.

Podejmując pracę z rodziną główny akcent powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem w sytuacji kryzysowej, w konsekwencji, której może dojść do umieszczenia dziecka w placówce.

Podejmowane działania powinny być ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować, jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

W Gminie Świdnica pięcioro dzieci umieszczonych jest w pieczy zastępczej do dnia dzisiejszego.

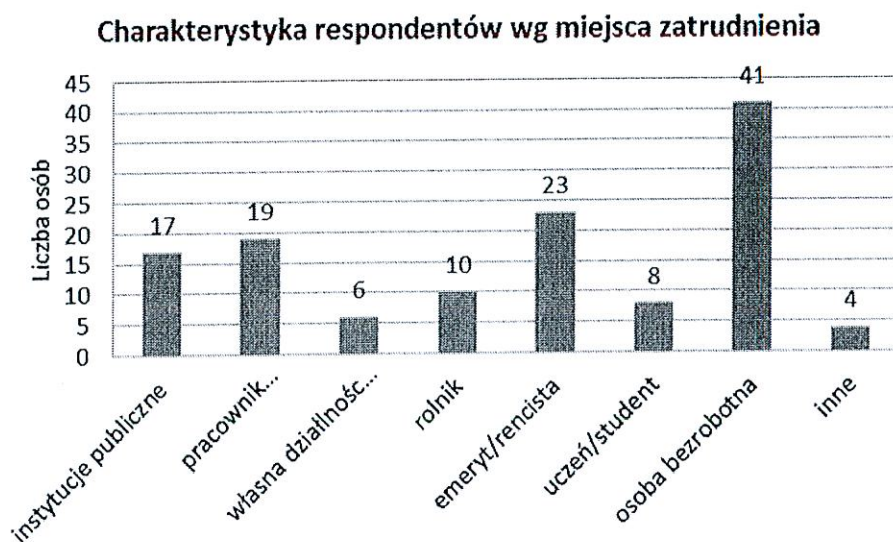
3. Analiza badań ankietowych

3.1. Charakterystyka grupy respondentów

Na użytek programu "Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014-2020" przeprowadzono badania ankietowe na reprezentatywnej grupie 136 osób – mieszkańców Gminy Świdnica. Wśród przebadanych, 60,30% stanowią kobiety (82 osoby), 59,70% - mężczyźni (52 osoby), a średnia ich wieku dla większości zawiera się w przedziale 21-30 lat: 26,47% (36 osób). Równie licznie reprezentowany jest przedział wiekowy 51-60 lat: 23,53% (32 osoby) oraz 41-50 lat: 23,80% (27osób). Grupa w przedziale wiekowym: 51-60 lat to27,20% (32 osób) natomiast mnie 61 lat-powyżej: 5,9% (8 osób) oraz 15-20 lat - 2,20 % (3 osoby).

W przebadanej grupie zatem najliczniej reprezentowane są osoby w pełni wieku produkcyjnego.

Omawiana grupa respondentów to w większości osoby bezrobotne 30,15% (41 osób), emeryci/renciści 16,92 % (23 osoby), osoby pracujące w przemyśle 14 % (19 osób), w instytucjach publicznych 12,50% (17 osób), mniej licznie występują tu rolnicy 7,35 % (10 osób)oraz osoby prowadzące własną działalność gospodarczą 4,41% (6 osób). Sporą grupę stanowią również studenci i inne (8,82% - 12 osób).

W przebadanej grupie zdecydowaną większość, 69osób (50, 74%), stanowią osoby pozostające w związkach małżeńskich, dużo mniej licznie występują osoby stanu panińskiego/kawalerskiego:38 (27,94%), do pojedynczych należą rozwiedzeni: 18 osób (13,24 %) i wdowcy: 8 (5,88%).

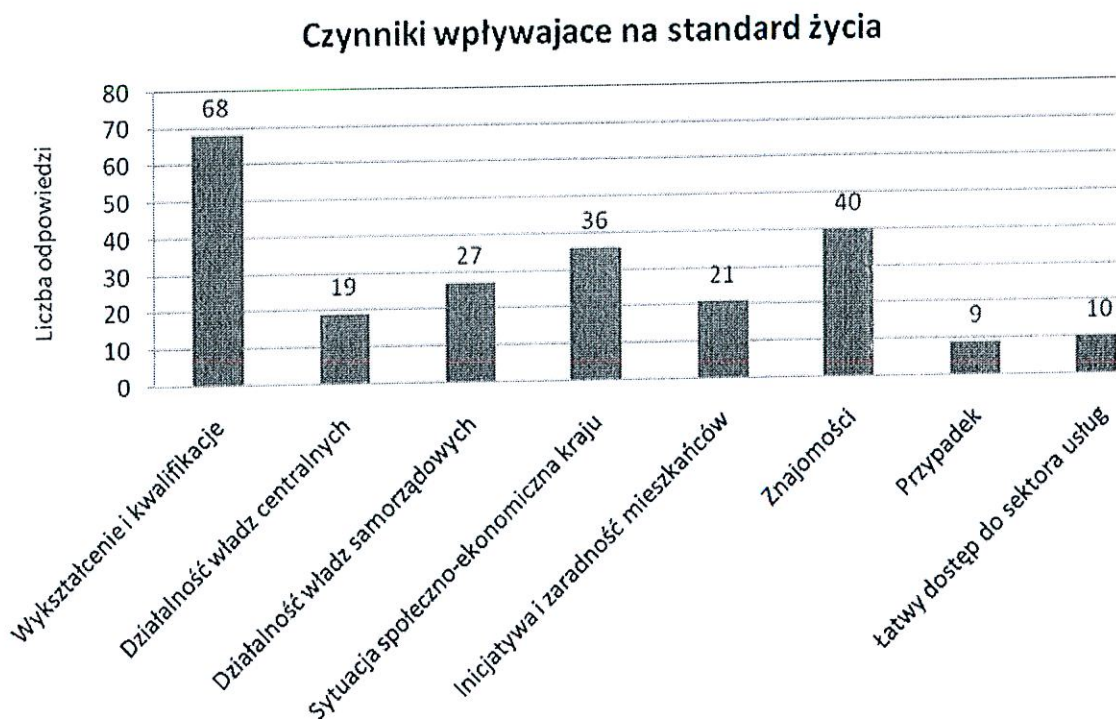
Ze względu na poziom wykształcenia dominują tu osoby ze średnim oraz zawodowym wykształceniem, odpowiednio 38 os.(27,94%) i 37os.(27,21%) . Niewiele niżej plasują się osoby z wykształceniem wyższym: 31os. (22,79%), oraz z wykształceniem podstawowym: 28 os.(20,59%).

W omawianej grupie respondentów przeważają osoby posiadające dwoje dzieci: 50 os. (36,76%), pozostałe wychowują jedno dziecko: 23os.(16,91%), troje dzieci: 15os.(11,03%) lub są bezdzietne:20os.(14,71%). Zupełnie drobny procent dotyczy osób z czwórką dzieci: 6os.(4,41%), z pięciorgiem dzieci lub więcej: 1 os. (0,74%).

Podsumowując należy zaznaczyć, iż w przebadanej grupie mieszanej ze względu na płeć większość stanowią kobiety z wykształceniem średnim lub zawodowym, bezrobotne, pozostające w związkach małżeńskich i prowadzące typowe gospodarstwo domowe. Jednakże wskazani respondenci to grupa na tyle zróżnicowana, że można traktować jej diagnozy społeczne, jako rzetelne i wiarygodne w stopniu znacznym.

3.2. Edukacja

Połowa spośród ankietowanych zgodnie podkreśla znaczenie wykształcenia jako kluczowe wśród czynników wpływających na standard życia(68 os.- 50%):

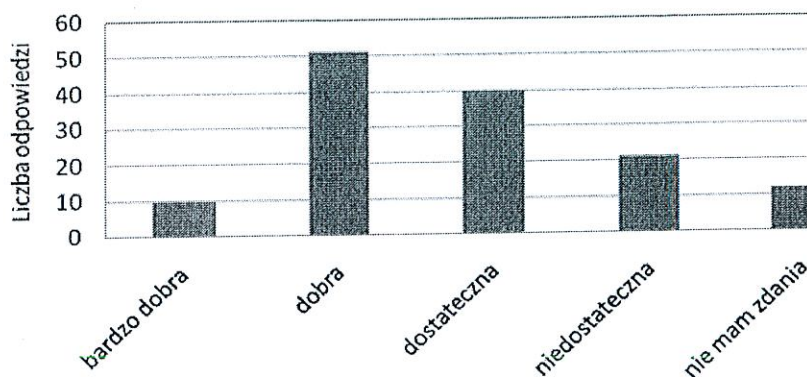

Jak widać, za znaczące w podnoszeniu standardu życia, choć w wyrażnie mniejszym stopniu, niż wykształcenie, uznaje się tu sytuację społ.-ekonom. kraju oraz kontakty z wpływowymi osobami, tzw. znajomości. Na dalszym planie sytuuje się działalność władz samorządowych (19,85%) oraz inicjatywa i zaradność mieszkańców (15,44%). Konieczność kształcenia podkreślają respondenci także w pytaniach pozostałych, gdzie zwraca się już uwagę na rolę samorządu lokalnego w rozwiązywaniu najważniejszych problemów Gminy, poprzez wspieranie pracodawców w organizowaniu doradztwa zawodowego, szkoleń, kursów czy bezpłatne doksztalcanie absolwentów oraz osób poszukujących pracy – pod kątem potrzeb rynku pracy (łącznie ponad 65,4% odpowiedzi).

W ocenie poziomu edukacji na terenie gminy Świdnica niespełna 65% respondentów jest zgodna, co do tego, że należy go traktować jako dobry, ale blisko 17%

widzi go już tylko jako dostateczny i jako niedostateczny. Respondenci dostrzegają niewątpliwą potrzebę położenia nacisku na ofertę kursów i zajęć doształcających, oceniając w ponad 29 % odpowiedzi jedynie na dostatecznie charakter tejże oferty, a ponad 15% - traktując tę ofertę jako niedostateczną, zbyt wąską, mało wszechstronną, mało skuteczną.

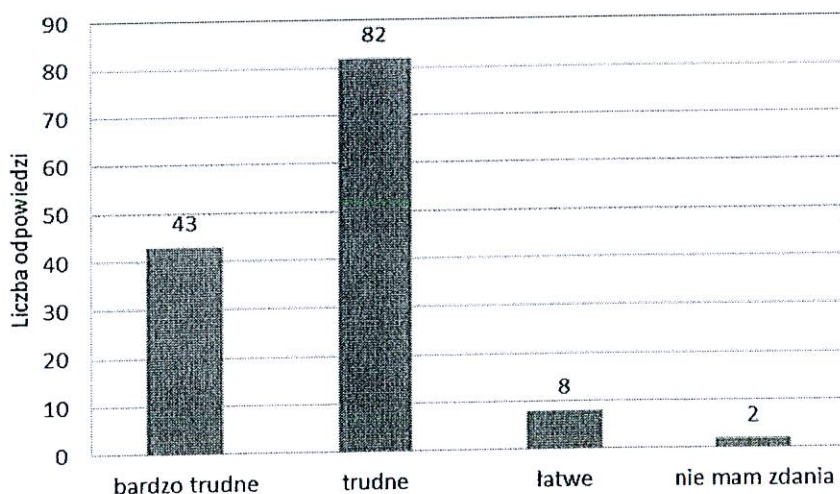
Dostępność oferty edukacyjnej w Gminie Świdnica

3.3. Zatrudnienie

W pytaniach dotyczących możliwości zatrudnienia w gminie prawie aż 31 % respondentów stwierdziło, że jest to bardzo trudne, a ponad 61%, że trudne – co łącznie daje ponad 90% wypowiedzi oceniających źle możliwości zatrudnienia w gminie. Do nielicznych należą sugestie, że znalezienie pracy w gminie jest łatwe i równie tyle nie wyraziło w tej kwestii zdania.

Stopień trudności znalezienia nowej pracy w Gminie Świdnica

Problem bezrobocia w gminie Świdnica akcentują dane statystyczne zilustrowane wykresem na str.13, który dowodzi, iż omawiane zjawisko w ostatnich roku znacząco wzrosło.

W omawianych ankietach respondenci akcentują trudności w znalezieniu nowej pracy (*Komentarze: trudne ze względu na dużą ilość chętnych do zatrudnienia się; graniczy z cudem; bardzo trudne i wręcz skandaliczne dla młodych; brak nowych miejsc pracy*), konieczność ograniczenia bezrobocia czy też ułatwienia dostępu do rynku pracy, jako jeden z najważniejszych problemów do bezwzględnego rozwiązania przez samorząd lokalny. Potwierdzają to wypowiedzi w pytaniach otwartych omawianej ankiety, gdzie wśród szans dla Gminy wysuwa się na pierwsze miejsce konieczność stworzenia nowych miejsc pracy, pozyskiwanie inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy, inwestorów także spoza terenu gminy, tworzenie wizerunku gminy jako terenu sprzyjającego biznesowi, podkreślano konieczność wspomagania ludzi młodych, wykształconych – próbujących stworzyć własny biznes. Wiele osób wyłaniało potrzebę pomocy bezpośredniej osobom najuboższym, zwiększenie liczby mieszkań socjalnych/komunalnych, likwidację patologii społecznych (alkoholizm)).

Należy zaznaczyć, iż w pytaniach otwartych wiele osób nie zdecydowało się na udzielenie jakiegokolwiek odpowiedzi: prawie 20% osób w pytaniu o największą szansę, mogącą przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych gminy, ponad 58% w pytaniu o największe zagrożenie, mogące utrudnić czy uniemożliwić rozwiązywanie problemów. Zatem do mniejszości należą respondenci wypowiadający się w pytaniach otwartych, co świadczyć może i o słabszym rozeznaniu przeciętnego mieszkańca gminy w zakresie nurtujących ją problemów i – przede wszystkim – o randze i wyjątkowym skomplikowaniu.

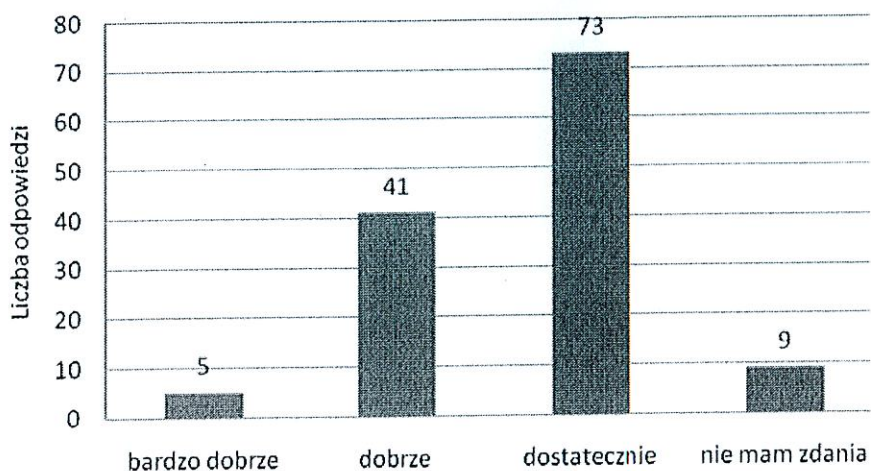
Godny podkreślenia jest natomiast fakt daleko posuniętego konkretyzowania omawianych problemów w wypadku respondentów, którzy w tej trudnej materii zdecydowali się zabrać głos.

Wśród największych zagrożeń, posiadających moc uniemożliwiania bądź utrudniania procesu rozwiązywania problemów społ. w gminie Świdnica respondenci wymieniają pogłębiające się bezrobocie, alkoholizm, brak odpowiednich inwestorów, mogących stworzyć nowe miejsca pracy. Zauważano również konieczność zadbania o stan dróg i budowę chodników czy usprawnienia komunikacyjne, bez których to warunków dojazd do pracy jest znacząco utrudniony a o atrakcyjności regionu nie może być mowy.

3.4. Kultura i profilaktyka zdrowotna

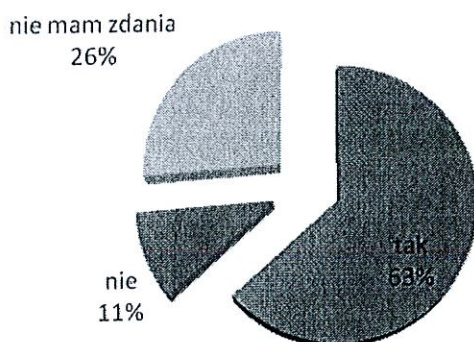
Przebadana grupa respondentów uznaje zagadnienia związane z opieką medyczną i profilaktyką zdrowotną za należące do priorytetowych zadań samorządu lokalnego. Ponad 39% ankietowanych podnosi ten problem, wiążąc go jednocześnie z nisko ocenianymi możliwościami dostępu do usług medycznych oferowanych przez lekarzy – w tym także specjalistów. Prawie 55% respondentów kwalifikuje wyżej wymienione możliwości jako dostateczne, 30% traktuje je jako dobre. Wśród specjalistów, u których wizyty pacjentów są utrudnione, wymienia się chirurgów, ortopedów, kardiologów, alergologów, neurologów, kilka osób podsumowuje pytanie stwierdzeniem generalnego braku wszystkich specjalistów.

Dostępność do usług medycznych

Zilustrowane powyżej potrzeby społeczne znajdują swoje powielenie w sugestiach dotyczących konieczności realizowania przez gminę własnych profilaktycznych programów zdrowotnych. Zdecydowanie ponad połowa respondentów (55%) jest tego zdania:

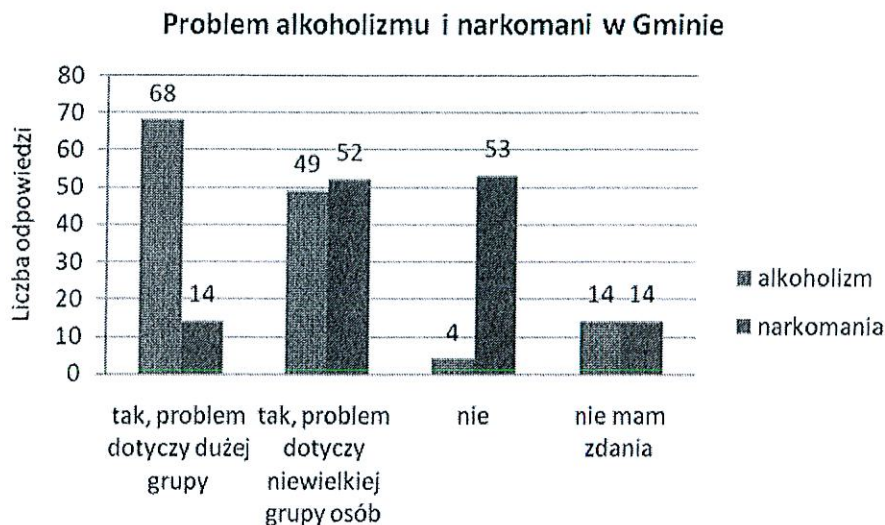
Czy Gmina powinna realizować własne programy profilaktyczne

Jak widać, istnieje spora grupa respondentów, którzy nie potrafią skonkretyzować własnych sugestii w sprawie ewentualnych programów profilaktycznych. Jednak większość świadomie zaznacza konieczność ich wprowadzenia, proponując konkretne postacie programów zdrowotnych: pierwsza pomoc, program antyalkoholowy, także program wczesnego wykrywania chorób nowotworowych, profilaktyka ogólna. W pojedynczych przypadkach sugeruje się ponadto potrzebę programu do zwalczania nadciśnienia oraz potrzeby stomatologiczne.

Przeprowadzone badania ankietowe potwierdzają również istnienie na terenie Gminy poważnych chorób społecznych, takich jak alkoholizm czy narkomania. Blisko aż 86% ankietowanych zauważa istnienie problemów związanych z alkoholizmem, w tym

zdecydowanie ponad połowa osób podkreśla, iż są to problemy dotyczące dużej grupy mieszkańców gminy, a ponad 36% - że dotyczą niewielkiej grupy. Respondenci nie dostrzegają raczej problemu narkomanii – tak jak postrzegają alkoholizm; większość z nich uważa, iż albo problem nie istnieje, albo dotyczy niewielkiej grupy osób (77%), a – co istotne – równie spora część ankietowanych potwierdza swoje niezorientowanie w tej mierze (10%).

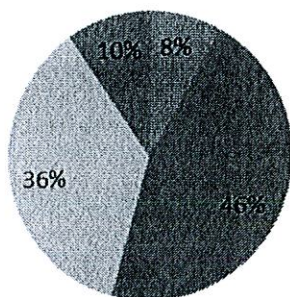
Inicjatywy prozdrowotne podnosi się jako jedną z szans dla regionu, dzięki której można by przyczynić się do polepszenia warunków życia tutejszych mieszkańców.

3.5. Rola władz lokalnych

Ankietowani podkreślają zasadniczą rolę lokalnych władz samorządowych w rozwiązywaniu problemów gminy.

Stopień zaangażowania władz lokalnych w rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców

■ bardzo dobrze ■ dobrze ■ dostatecznie ■ niedostatecznie

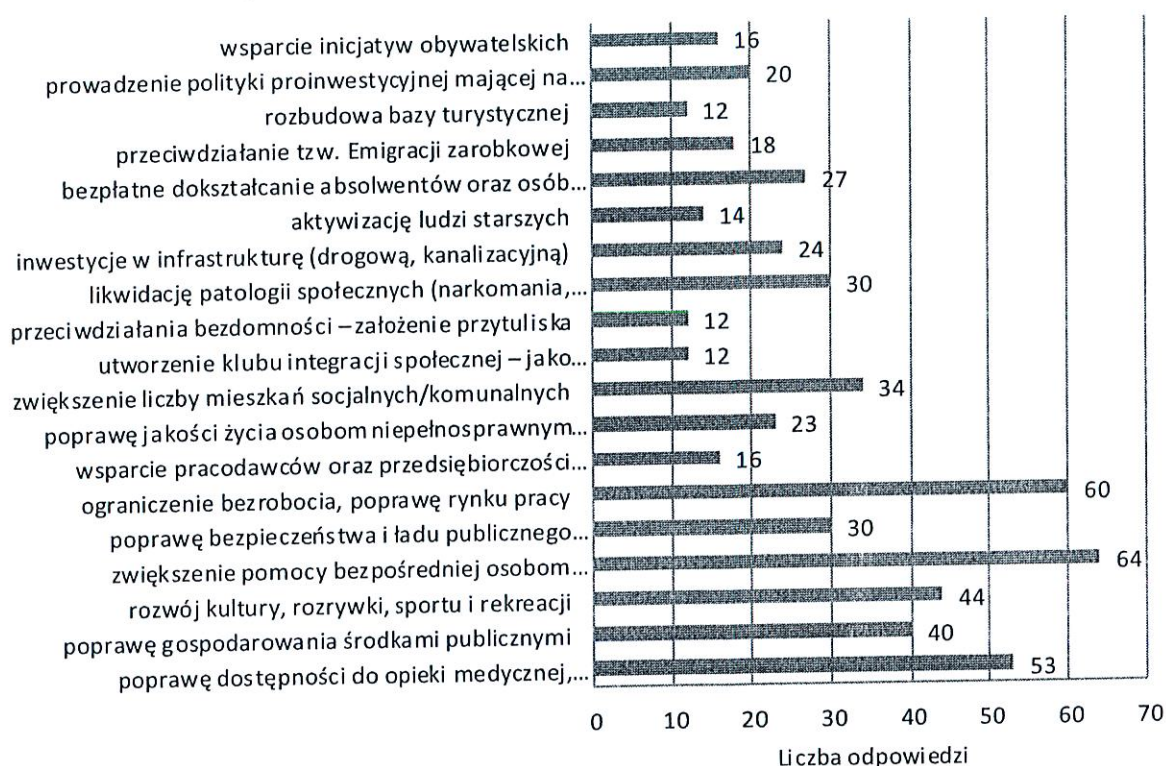

Na pytanie o stopień zaangażowania władz w rozwiązywanie problemów respondenci oceniają go w większości (blisko 62 osoby) jako dobry, 49 osoby jako dostateczny, jednakże spora wśród nich grupa (13 osób) widzi go jako niedostateczny. (Komentarze -

władze starają się rozwiązywać problemy społeczne mieszkańców; problemy rozwiązywane są na bieżąco; interesują się tylko sobą; zawsze brak środków)

Przed samorządem lokalnym respondenci stawiają wiele konkretnych zadań, wśród których za priorytetowe uznają: po pierwsze zwiększenie pomocy bezpośredniej najuboższym (ok. 47% wskazań), ograniczenie bezrobocia (ok. 44,12% wskazań) oraz poprawę dostępności do opieki medycznej (39% wskazań).

Problemy stojące przed samorządem lokalnym wg mieszkańców Gminy

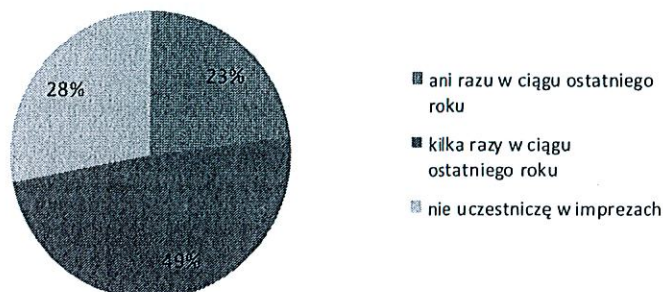

Powyższy wykres ilustruje dostrzeganie przez respondentów problemów stojących przed samorządem lokalnym według wagi spraw. W pytaniach otwartych potwierdza się powyższy zespół spostrzeżeń, gdzie akcentuje się potrzebę zwiększenia zaangażowania władz gminy w życie jej mieszkańców, szybsze reagowanie na ich potrzeby, wśród których te lokalowe są najważniejsze.

3.6. Bezpieczeństwo, kultura i estetyka gminy

Zagadnieniu życia kulturalnego mieszkańców gminy Świdnica podjęto również w ankiecie. Respondenci przyznają się do uczestnictwa w różnego rodzaju przedsięwzięciach kulturalnych, ich ocena działań kulturalnych realizowanych przez gminę mieści się w średnim rejestrze skali wartości:

Obecność mieszkańców Gminy w imprezach kulturalnych

Ankietowani w zdecydowanej grupie – bo aż blisko 77 osób - przyznają się do uczestnictwa w imprezach kulturalnych organizowanych przez gminę kilka razy w ciągu ostatniego roku, mniej niż połowa z nich nie uczestniczy w tego typu przedsięwzięciach (32%).

Respondenci o organizowanych imprezach dowiadują się głównie z ogłoszeń zlokalizowanych na terenie gminy (prawie 57%), a także od rodziny i sąsiadów (32,4%), 36 osób uzyskują informacje drogą internetową.

W przebadanej grupie respondentów przeważa poczucie bezpieczeństwa (pyt.16) w miejscu zamieszkania i w miejscach poruszania się: ponad 44% osób ocenia stan bezpieczeństwa w gminie jako dobry, a prawie 37% - jako dostateczny (13% odczuwa go jako niedostateczny). Jednocześnie mieszkańcy gminy oczekiwaliby więcej spotkań z dzielnicowymi oraz patroli policyjnych w godzinach wieczorno-nocnych na terenie gminy. Również stan czystości (pyt.17) na terenie gminy widziany jest przez większość ankietowanych jako dobry (prawie 59%), mniejsza grupa respondentów ocenia go jako dostateczny (31%), a prawie 6% traktuje go jako bardzo dobry; najmniej osób ocenia stan czystości w gminie jako niedostateczny (prawie 4%).

Respondenci zwracają jednak uwagę na istotne mankamenty organizacyjne po wejściu w życie „ustawy śmieciowej” w niektórych miejscach gminy np. na przystankach autobusowych. Duża zaangażowanie i dbałość samych mieszkańców gminy o tereny przez nich zamieszkałe, jest powodem wzrostu atrakcyjności turystycznej a przede wszystkim mieszkaniowej.

4. Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako istotny etap procesu planowania strategicznego stanowi punkt wyjścia dla określenia celów strategicznych.

Po zebraniu i uszeregowaniu informacji o wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach gminy Świdnica należy określić jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia. Głównym celem analizy SWOT jest określenie aktualnej pozycji Gminy Świdnica oraz strategii postępowania.

Pomocnym w celu identyfikacji tych czynników jest schemat dzielący czynniki analizy

SWOT na cztery kategorie:

- **Mocne strony** -wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **Słabe Strony**-wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **Szanse**-zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **Zagrożenia** -zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów

Analiza SWOT

SŁABE STRONY	MOCNE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – wysoki poziom bezrobocia rejestrowanego – brak nowych miejsc pracy – narastający problem uzależnień – niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia – niewystarczający zasób mieszkań socjalnych i komunalnych – bariery architektoniczne, psychologiczne i społeczne osób niepełnosprawnych – brak skutecznych form aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – marginalizacja problemów osób starszych – niski poziom życia osób w podeszłym wieku – zagrożenie powodziowe – brak wyższych uczelni – mała dynamika zmian kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – duża liczba „młodych bezrobotnych” – niewystarczający rozwój usług informatycznych, w stosunku do standardów unijnych – niewystarczająca liczba i zakres ośrodków opieki zdrowotnej – niewystarczająca baza mieszkań przeznaczonych przede wszystkim dla: <ul style="list-style-type: none"> – pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze, mieszkańek Ośrodka Interwencji Kryzysowej, domów dla samotnych matek, bezdomnych, osób wymagających wsparcia przy samodzielnym funkcjonowaniu w środowisku. – niski poziom wykształcenia społeczności lokalnej – duży udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym – występowanie bezrobocia długotrwałego – brak bazy lecznictwa odwykowego w tym miejsc pobytu ofiar przemocy – zbyt mała liczba organizacji, które wspierałyby osoby bezdomne – bariery architektoniczne – brak wolontariuszcy – brak statystyki –ile jest osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> – otwartość władz samorządowych na współpracę ze środowiskiem lokalnym – świetlice środowiskowe zapewniające pomoc pedagogiczną, opiekuńczą i wychowawczą dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych, – efektywne pozyskiwanie środków finansowych z UE na realizowanie programów z zakresu aktywnej integracji społecznej, – dożywianie dzieci, młodzieży w ramach rządowego programu „pomoc państwa w zakresie dożywiania” – dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego realizowanego przez ośrodek interwencji kryzysowej w Świdnicy, – dostępność do usług opiekuńczych świadczonych rodzinom, – wykwalifikowana kadra gminnego ośrodka pomocy społecznej – dobra współpraca o placówkami oświatowymi z terenów gminy – działający gminny zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych, krajobrazowych oraz zabytków – wzrost przedsiębiorczości lokalnej społeczności – bogata oferta edukacyjna – promowanie gminy poprzez imprezy lokalne i ponadlokalne – rozwój infrastruktury w zakresie pomocy społecznej – realizacja nowych zadań – dostępność terenów do rozwoju budownictwa – dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – profesjonalnie przygotowana wobec problemów ludzi starszych kadra pomocy społecznej – dobrze wykwalifikowana kadra administracyjna – działanie i zaangażowanie władz lokalnych w zakresie pozyskiwania środków finansowych krajowych, jak i unijnych – funkcjonujące organizacje pozarządowe – wzrost znaczenia wykształcenia – przewaga ludności w wieku produkcyjnym wśród społeczności lokalnej

<p>na terenie gminy</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak na terenie gminy placówek dla samotnych matek z dzieckiem - niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie - niedostateczna liczba miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży na terenach wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności społecznej - dobrze przygotowana kadra do prac z osobami uzależnionymi - dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych - organizowanie profesjonalnych szkoleń dla różnych grup zawodowych - wspieranie instytucji i organizacji zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień - opracowywanie, finansowanie i coroczne wdrażanie gminnych programów profilaktycznych - organizowanie imprez propagujących zdrowy styl życia - informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy - sprzyjający klimat władz samorządowych do nowych inicjatyw, przedsięwzięć - współpraca GOPS-u z innymi instytucjami, stowarzyszeniami - dobry dostęp do jednostek pomocy społecznej osób starszych - organizowanie pomocy osobom starszym przez pomoc społeczną w formie usług opiekuńczych
ZAGROŻENIA	SZANSE
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca infrastruktura dla osób starszych - niewystarczająca świadomość społeczna w zakresie roli samorządu - migracja młodych mieszkańców - występowanie zjawiska dziedziczenie bezrobocia - odpływ ludzi młodych do większych - dalsze zmniejszanie się dzietności kobiet, rezultatem którego jest stale zmniejszający się przyrost naturalny - pogłębiające się zróżnicowanie poziomu życia i zamożności społeczeństwa - malejący udział ludności gminy w kulturze - wzrost zagrożenia rozwojem zjawisk patologicznych – szczególnie narażeni są ludzie młodzi i dzieci. - nieadekwatne do potrzeb ustawowe rozwiązania w zakresie rozwoju rynku pracy i niwelowania negatywnych skutków bezrobocia - nie wzrastająca dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich - w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem zachodzi zjawisko dziedziczenia bezrobocia i biedy - niekorzystne tendencje na rynku pracy w wyniku odpływu wykształconych mieszkańców poza teren gminy - biurokracja przy pozyskiwaniu środków pomocowych - dostęp młodzieży i dzieci do alkoholu - brak społecznej akceptacji dla osób bezdomnych - brak wiedzy i świadomości wśród społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie bazy lokalowej do działań wspierających leczenie odwykowe (punkt konsultacyjny) - prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu - współpraca oraz stały przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień - dobrze wyposażone pracownie komputerowe szkołach - edukacja przedszkolna 5- latków - pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność edukacyjną - dostęp samorządów do funduszy Unii Europejskiej - wolne tereny inwestycyjne na terenie gminy - rozwój sieci Internetu i innych nowoczesnych form komunikacji - racjonalizacja gospodarki odpadami - współpraca z samorządami krajowymi i zagranicznymi - rozwijająca się gospodarka agroturystyczna w regionie - podniesienie poziomu oświaty zdrowotnej i zwiększenie stopnia świadomości na temat zagrożeń dla zdrowia, co może przyczynić się do zmniejszenia stopnia zachorowalności i umieralności społeczeństwa z powodu chorób cywilizacyjnych. - organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń dla policjantów i pracowników socjalnych oraz przedstawicieli gminnych komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych na temat programów interwencji wobec

<p>o problemie bezdomności</p> <ul style="list-style-type: none"> - brak powszechności wolontariatu - brak dostatecznej opieki medycznej - izolacja osób niepełnosprawnych w społeczeństwie - brak tolerancji ze strony zdrowego społeczeństwa - zagrożenia funkcjonowania rodziny: uzależnienia, zjawisko rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie i ubóstwo - niedostateczna opieka medyczna i profilaktyka w szkołach 	<ul style="list-style-type: none"> - przemocy domowej i współpracy służb pomocowych - problem uzależnienia – traktowany jako problem społeczny - terapie dla ludzi uzależnionych, pomoc w podjęciu leczenia, organizacja spotkań - współpraca organizacji rządowych, pozarządowych, samorządowych oraz organizacji kościelnych - dostrzeganie problemu bezdomności wśród społeczności i podejmowanie działań zapobiegawczych - propagowanie idei wolontariatu - realizowanie promocji zdrowia dla osób starszych - możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych - dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków ortopedycznych, leków, specjalistycznych urządzeń - współpraca z organizacjami, fundacjami, kościołami udzielającymi wsparcia dzieciom i młodzieży - działania profilaktyczne jako metoda kształtowania postaw zapobiegających kryzysowi rodziny - promowanie wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny (aktywizowanie środowiska lokalnego). - promowanie rodziny jako wartości - współpraca między szkołą a rodziną uczniów - programy profilaktyczne w szkołach - opracowanie, promocja i realizacja nowatorskich rozwiązań z zakresu polityki społecznej w obszarze lokalnym i regionalnym - działania mające na celu przełamanie stereotypowego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych
--	--

5. Podsumowanie części diagnostycznej

Omówione wyniki ankiet dowodzą niezbicie istnienia ważkich problemów w obszarach życia społecznego, wskazanych, często wielokrotnie, przez ankietowanych. Dane statystyczne, przywołane w pierwszej części niniejszej „Strategii...”, a opracowane na podstawie danych statystycznych czy sprawozdawczych oraz przedstawione wyniki ankiet wskazują także na tendencje rosnące bądź malejące wyłonionych problemów – na tle lat ubiegłych. Należy podkreślić, iż niektóre z problemów - z uwagi na trudności w ich badaniu czy nikłą w ich zakresie orientację osób ankietowanych (np. problem narkomanii, bezdomności, diagnozowania przyszłości gminy) – mogą być tu jedynie akcentowane jako istotne, bez możliwości tworzenia ich dokładnego obrazu. Niemniej jednak skala problemów, jakimi żyje społeczeństwo gminy Świdnica, możliwa jest do uchwycenia.

Zespół spraw koniecznych do uwzględnienia w strategii rozwojowej Gminy – do roku 2020 można podzielić na kilka istotnych obszarów strategicznych. Wspólną ich cechą, konstytuującą się w cel nadrzędny strategii, jest **podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Świdnica**.

W ramach wyłonionych obszarów strategicznych należy wskazać zespół celów strategicznych oraz działań przez te cele wyznaczonych.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

MISJA

POPRAZ POMOCNICZOŚĆ I SOLIDARYZM SPOŁECZNY DO DOBROSTANU I ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI GMINY ŚWIDNICA

CEL STRATEGICZNY

STWORZENIE CAŁOŚCIOWEGO SYSTEMU WSPARCIA ZAPEWNIĄCEGO
PODWYŻSZANIE STANDARDÓW ŻYCIA UMOŻLIWIĄCEGO ROZWÓJ MIESZKAŃCOM
GMINY ŚWIDNICA POPRZEZ PRZECIWDZIAŁNIE NIEDOSTOSOWANIU I WYKLUCZENIU
SPOŁECZNEMU ORAZ W OPARCIU O DZIAŁANIA INTERDYSCYPLINARNE.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie dostępu do istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia osób i rodzin

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Przygotowanie informatora o bazie instytucjonalnej i społecznej realizującej gminną politykę społeczną	liczba przygotowanych materiałów informacyjnych	zwiększenie wiedzy mieszkańców Gminy w zakresie udzielania wsparcia rodzinie	Urząd Gminy Świdnica Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	2014-2015	Budżet Gminy
Prowadzenie strony internetowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy (informacji na temat istniejących form pomocy oraz realizatorów wsparcia rodziny na terenie)	liczba przygotowanych materiałów informacyjnych	zwiększenie wiedzy mieszkańców Gminy w zakresie udzielania wsparcia rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	Cały okres realizacji programu	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych

2. Podniesienie poziomu i jakości usług systemu pomocy społecznej.

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację, partnerzy	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
<p>Podnoszenie kwalifikacji kadr z obszaru pomocy społecznej</p> <p>- Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pracą socjalną, wspieraniem osób i rodzin, poradnictwem</p>	<p>-liczba pracowników, którzy podnieśli kwalifikacje poprzez udział w kursach, szkoleniach i studiach</p> <p>liczba podmiotów realizujących kursy, szkolenia, studia</p> <p>-liczba podmiotów realizujących kursy, szkolenia, studia</p>	<p>zwiększenie skuteczności pozainstytucjonalnej pomocy osobom i rodzinom</p> <p>wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem osobom i rodzinom</p>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Szkolenie kadr placówek oświatowych	<p>-liczba pracowników, którzy podnieśli kwalifikacje poprzez udział w kursach, szkoleniach i studiach</p> <p>liczba podmiotów realizujących kursy, szkolenia, studia</p> <p>-liczba podmiotów realizujących kursy, szkolenia, studia</p>	<p>zwiększenie skuteczności pozainstytucjonalnej pomocy osobom i rodzinom</p> <p>wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem osobom i rodzinom</p>	Jednostki oświatowe gminy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Rozwijanie i wspieranie wolontariatu	<p>-liczba wolontariuszy</p> <p>-liczba osób objętych wsparciem wolontariuszy</p>	<p>skuteczności pozainstytucjonalnej pomocy osobom i rodzinom</p> <p>wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem osobom i rodzinom</p>	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Podjęcie innowacyjnych rozwiązań z zakresu rozwiązywania	<p>-liczba podjętych inicjatyw</p> <p>- liczba osób objętych wsparciem</p>	Wzbogacenie oferty pomocowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych,

problemów społecznych					pozarządowych, unijnych, programów celowych
Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, oraz sektora prywatnego	- liczba wspólnych inicjatyw, liczba podpisanych porozumień liczba osób objętych wsparciem	Wzbogacenie oferty pomocowej, zwiększenie skuteczności działań	Jednostki organizacyjne gminy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Rozwijanie współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym	- liczba wspólnych inicjatyw, liczba podpisanych porozumień liczba osób objętych wsparciem	Wzbogacenie oferty pomocowej, zwiększenie skuteczności działań	Jednostki organizacyjne gminy	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych

3. Kompleksowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2012-2014

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Realizacja Programu Wspierania Rodziny na lata 2012-2014	Opracowany program	Stworzenie całościowego systemu wsparcia rodziny, poprawa ich funkcjonowania	Podmioty i jednostki organizacyjne gminy odpowiedzialne za realizację polityki społecznej	2012-2014	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2015-2017				2015 -2017	

4. Wsparcie osób bezrobotnych w zwiększaniu szans na rynku pracy

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku	- liczba osób objętych usługą pośrednictwa pracy, poradnictwa	poprawa sytuacji materialnej poprawa kondycji psychicznej możliwość nabycia	Powiatowy Urząd Pracy, Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, samorządu gminnego, organizacje	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy

<p>o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.)</p>	<p>zawodowego i informacji zawodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób, które skorzystały z pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy - liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach - liczba zorganizowanych szkoleń - liczba osób skierowanych na przygotowanie zawodowe dorosłych - liczba osób skierowanych na staż - liczba osób skierowanych na prace społecznie użyteczne - liczba osób skierowanych na prace interwencyjne oraz roboty publiczne - liczba miejsc pracy utworzonych w ramach prac interwencyjnych 	<p>nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego</p> <p>możliwość podjęcia stałego zatrudnienia</p> <p>możliwość samozatrudnienia</p>	<p>pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe</p>		<p>zewnątrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych</p>
<p>Opracowanie i realizacja projektów/programów służących aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych projektów/programów - liczba osób bezrobotnych, które zostały objęte pomocą w ramach projektu /programu - liczba miejsc pracy lub miejsc aktywizacji zawodowej utworzonych w ramach projektu /programu 	<p>poprawa sytuacji materialnej</p> <p>poprawa kondycji psychicznej</p> <p>możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych lub/i doświadczenia zawodowego</p> <p>możliwość podjęcia stałego zatrudnienia</p> <p>możliwość samozatrudnienia</p>	<p>Powiatowy Urząd Pracy, Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, samorządu gminnego, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe</p>	<p>Cały okres realizacji strategii</p>	<p>Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych</p>

Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej, usłudze pośrednictwa pracy oraz szkoleniach	liczba zawartych porozumień/umów o współpracy		Powiatowy Urząd Pracy, Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, samorządu gminnego, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe	Cały okres realizacji strategii	
Promocja zatrudnienia subsydiowanego	-liczba osób skierowanych na prace interwencyjne oraz roboty publiczne - liczba miejsc pracy utworzonych w ramach prac interwencyjnych robót publicznych oraz refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy		Powiatowy Urząd Pracy, Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, samorządu gminnego	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
Promocja przedsiębiorczości	Liczba osób, które otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej		Powiatowy Urząd Pracy	Cały okres realizacji strategii	Środki z funduszy rządowych
Promocja szkoleń aktywnego poszukiwania pracy	- liczba przeprowadzonych szkoleń aktywnego poszukiwania pracy - liczba osób, które ukończyły szkolenie z aktywnych technik poszukiwania pracy, nabycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia - możliwość podjęcia zatrudnienia	możliwość nabycia przez osoby bezrobotne nowych umiejętności zawodowych i doświadczenia zawodowego	Powiatowy Urząd Pracy, Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, samorządu gminnego, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych

Wsparcie osób długotrwale bezrobotnych umożliwiające powrót na rynek pracy	- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem	poprawa sytuacji materialnej poprawa kondycji psychicznej możliwość nabycia nowych umiejętności zawodowych i doświadczenia zawodowego możliwość podjęcia stałego zatrudnienia	Powiatowy Urząd Pracy, Ośrodek Pomocy Społecznej	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, środki z funduszy zewnętrznych, rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych
--	---	--	---	---------------------------------	--

5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Świdnica poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2012-2015	Opracowany i realizowany program	zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy	Realizatorzy programu	Okres realizacji przewidziany programem	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Opracowywanie i realizacja programów nakierowanych na przeciwdziałanie przemocy odpowiednio do potrzeb		zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, samorządu gminnego	Okres realizacji przewidziany programem	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Podnoszenie kompetencji kadr	- liczba osób uczestniczących w szkoleniach - liczba zorganizowanych szkoleń, konferencji itp	Profesjonalizacja kadry	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, samorządu gminnego, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

6. Wsparcie osób niepełnosprawnych i ich rodzin w integracji ze środowiskiem

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	- liczba zorganizowanych imprez - liczba osób objętych tą formą wsparcia	aktywizacja społeczna, przeciwdziałanie wykluczeniu dzięki wzbogaceniu oferty pomocowej	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Likwidowanie barier architektonicznych, aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych we współpracy z PCPR	- liczba osób objętych tą formą wsparcia	- poprawa standardu życia osób niepełnosprawnych	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Organizowanie akcji na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	- liczba zrealizowanych inicjatyw - liczba osób objętych wsparciem	Wzbogacenie oferty pomocowej, dotarcie do szerszego kręgu odbiorców	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

7. Rozszerzenie oferty w zakresie profilaktyki uzależnień

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Prowadzenie działalności w zakresie profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach, warsztatach edukacyjnych - liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne - liczba podjętych działań	- zwiększenie wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień - wzmocnienie zachowań asertywnych - wybieranie zdrowego stylu życia	- placówki oświatowo - wychowawcze - organizacje pozarządowe, fundacje, - Kościoły, związki wyznaniowe - Komenda Policji w Świdnicy - Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy - jednostki ochrony zdrowia	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych i członków ich rodzin poprzez pomoc psychologiczną (prowadzenie terapii indywidualnej, grupowej, rodzinnej), pomoc prawną	- liczba udzielonych porad - liczba podmiotów udzielających wsparcia - liczba osób korzystających z oferowanej pomocy	- poprawa funkcjonowania osób korzystających z pomocy - poprawa relacji rodzinnych - zwiększenie dostępności do organizowanych form pomocy	- koordynator ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy - organizacje pozarządowe, fundacje - Kościoły, związki wyznaniowe - jednostki ochrony zdrowia - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Finansowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób pracujących z osobami uzależnionymi, w tym z dziećmi i młodzieżą	- liczba osób korzystających ze szkoleń - liczba organizowanych szkoleń, konferencji itp.	zwiększenie liczby osób wykwalifikowanych pracujących z osobami uzależnionymi, w tym z dziećmi i młodzieżą	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

8. Poprawa jakości życia osób starszych oraz niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania.

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Rozwijanie usług opiekuńczych	Liczba osób objętych wsparciem - liczba osób przeszkolonych w zakresie sprawowania opieki	-Podniesienie jakości realizowanych usług - poprawa jakości życia osób wymagających opieki	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

Organizacja wydarzeń kulturalnych o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, mających na celu Propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia seniorów	- liczba zorganizowanych imprez - liczba osób objętych wsparciem	- poprawa jakości życia osób wymagających opieki	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Tworzenie w poszczególnych miejscowościach gminy klubów seniora	- liczba utworzonych placówek - liczba osób objętych tą formą wsparcia	- poprawa jakości życia osób wymagających wsparcia	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
organizowanie akcji na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	- liczba zorganizowanych przedsięwzięć - liczba osób objętych wsparciem	- wzbogacenie oferty pomocowej, zwiększenie skuteczności działań	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Cały okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

9. Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów.

Działania	Wskaźniki realizacji	Zakładany rezultat	Podmioty odpowiedzialne za realizację	Harmonogram realizacji	Źródła finansowania
Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie idei samopomocy, aktywności lokalnej	Liczba podjętych inicjatyw, spotkań	Wzmocnienie potencjału społecznego	Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, związki wyznaniowe, kościoły	Okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
Rozwijanie wolontariatu	- liczba wolontariuszy	Wzbogacenie oferty pomocowej, zwiększenie skuteczności działań		Okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa

Współpraca z organizacjami pozarządowym o działalności pozalokalnej		Wzbogacenie oferty pomocowej, zwiększenie skuteczności działań		Okres realizacji strategii	Budżet samorządu lokalnego, fundusze zewnętrzne: rządowe, pozarządowe, unijne pomoc celowa
---	--	--	--	----------------------------	--

Preliminarz

Zakres finansowania projektów w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest kluczową kwestią w zakresie wdrażania strategii. W przypadku Strategii dla Gminy Świdnica będą miały znaczenie środki, które Rada Gminy będzie rocznie przeznaczala na ten cel. Natomiast dodatkowym źródłem finansowania będą pozyskiwane środki pomocowe na realizację i wykonanie projektów rozwojowych gminy.

Zakłada się następujące źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

- Własne zasoby samorządu (budżet gminy)
- Środki krajowe
- Środki organizacji pozarządowych
- Środki pochodzące z krajów europejskich, nie wchodzących w skład Unii Europejskiej.
- Alternatywą do wykorzystania są środki finansowe dostępne w ramach
 - Norweskiego Mechanizmu Finansowego.
 - Środki pochodzące z funduszy unijnych.

Harmonogram

Harmonogram wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 przebiegał będzie w następujących etapach:

I. Etap – przygotowawczy – polega na tym, że władze gminy przeprowadzą działania mobilizujące siły i środki. W trakcie tego etapu istnieją możliwości uzupełnienia Strategii o nowe cele, zadania, które zostaną uwzględnione w dokumencie.

Etap ten dotyczy następujących podmiotów:

1. Gminy Świdnica
2. Rada Gminy
3. Gminne jednostki organizacyjne

6. Kościoły, związki wyznaniowe i instytucje kościelne
7. Fundacje i stowarzyszenia
8. Inne

II. Etap – działanie – polega na bezpośrednim realizowaniu celów i zadań.

III. Etap – monitoring i ewaluacja działań Strategii zgodnie z zasadami realizacji i rozliczania poszczególnych celów.

IV. Etap – porównanie – polega na porównaniu działań i ich celów z osiągniętymi rezultatami według wcześniej przewidzianych i przyjętych wskaźników.

V. Aktualizacja i rozszerzanie strategii o nowe cele czy zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i inne podmioty działające na obszarze objętym Strategią.

VI. Podsumowanie realizacji działań.

Proces wdrażania strategii w latach 2014-2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
I	x						
II	x	x	x	x	x	x	x
III	x	x	x	x	x	x	x
IV	x	x	x	x	x	x	x
V	x	x	x	x	x	x	x
VI							x

Strategia będzie realizowana w latach 2014 – 2020. Spójna i całościowa wizja polityki społecznej na terenie gminy zawarta w niniejszym dokumencie stwarza możliwość sięgania po środki pozabudżetowe. Jednym z warunków uzyskania wsparcia jest bowiem posiadanie spójnej, całościowej wizji, misji polityki społecznej gminy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiada tym warunkom.

MONITORING I EWALUACJA

W celu sprawdzenia, na ile Strategia została zrealizowana i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych Strategii.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorować zespół powołany zarządzeniem Wójta Gminy Świdnica, na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Proponuje się przyjąć, aby ewentualna aktualizacja, rozszerzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na o nowe zadania były dokonywane raz w roku. Wnioski dotyczące uaktualnienia Strategii zgłaszane będą

przez zespół koordynujący w oparciu o wyniki monitoringu i ewaluacji zadań ujętych w dokumencie, po uwzględnieniu zmian zachodzących w otoczeniu społecznym gminy.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu realizacji Strategii.

Dzięki stałemu monitorowaniu realizacji Strategii oraz ewaluacji osiągniętych postępów w realizacji przyjętych celów, przy wykorzystaniu określonych działań pozwoli na osiągnięcie założonej misji.

UWAGI KOŃCOWE

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Świdnica przyczyni się do wdrożenia na terenie gminy nowoczesnego modelu polityki społecznej. Pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytypowanych celów.

Strategia w zakresie polityki społecznej ma charakter długofalowy i wyznacza kierunki rozwoju działań pomocowych ze szczególnym uwzględnieniem tych, które mają na celu wyjście osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej. Wskazuje też nowe formy pomocy oraz różnorodne formy aktywności lokalnej konieczne dla budowania spójnego systemu wsparcia społecznego. Realizacja przyjętej strategii umożliwi racjonalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów w celu rozwiązania wielu problemów społecznych, w tym przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Strategia będzie podlegała procesowi planowej ewaluacji. Kluczowe znaczenie dla strategii ma systematyczny monitoring i realizacja przyjętego harmonogramu działań.

Program posiada otwartą i elastyczną formułę. Zakłada się, iż będzie on podlegał okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom. Działania te wynikają ze dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społeczno-ekonomicznej, pogłębiania diagnozy potrzeb oraz zmieniających się wymogów prawnych. Wszelkie zmiany będą wprowadzone do Strategii w formie aneksu.